

TARTALMUNKBÓL:

- Életformáló Lélek
- Délvidéki sóhaj
- Egészség-betegség
- A két Wesselényi
- Bemutakoznak a kerületek

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

III. évfolyam 3. szám

BUDAPEST

1994. május-június

PÜNKÖSDI KÖSZÖNTŐ

Hamarosan felelendül kálvinista templomainkban a krisztusi erőt – hitet – győzelmet hirdető magasztos énekünk:

*„Jövel Szentlélek Úr Isten,
Töltsd be szíveinket éppen!”*

Amikor elszakadva napi gondjainktól, bajainktól, emelkedett szívvel és lélekkel feltekintve Gondviselőnkre mondunk hálát és köszönetet piros Pünkösdi ünnepéért, a Szentlélek kitöltéséért, a kegyelem kinyilatkoztatásáért.

Az első tanítványok eufórikus hangulata, belső tüze évszázadok üldöztetése során, súlyos megpróbáltatások között sem csökkent, halványodott, hanem követendő példája, éltető eszméje lett hitvalló őseinknek, reformátorainknak.

Az ellenreformáció – rekatolizáció során a gályarabságban is a szenvedésekkel fordított arányban nőtt hitük, reményük a láthatatlan iránt:

*„Erős várunk nekünk az Isten,
És fegyverünk ellenség ellen!”*

Csodálatos Nemzetünk és Egyházunk története (hasonló a választott néphez), mely a mélységek és magasságok hullámverései között – sokszor a megsemmisülés veszélyével – elvezettek a máig. Kevés az emberi szó és szegény a kifejezés módja, hogy meghálálhatnánk mindazt, amit kaptunk Mennyei Atyánktól: sokszor érdemtelenül is.

Az isteni irgalomról és kegyelemről van szó: mely nem azé, aki fut, nem is azé, aki akarja (Róm 9,16).

Kedves Magyar Református Presbitertársaim! Érzitek-e az Ige nagyszerűségét, csodálatos ígérteit és a predestináció vigasztalását, reménységét?

Ezek felismerésében és tudatában önként vállalt kötelezettséggel végez-

zük presbiteri feladatainkat: gyülekezeteink lelki és anyagi javainak megőrzésében, gyarapításában. Akkor vagyunk méltók őseinkhez, ha a tőlük kapott drága örökséget megtartjuk, sőt! Egyházunk és Nemzetünk biztos záloga, felemelkedése, ha a kapott talentumokat gyarapítjuk, értékeinket növeljük. Ezért minőségi változáson kell átesnünk: új eget és új földet nemcsak várni, de megteremteni. Ez a mi feladatunk és nem azért, hogy valakik legyünk, hanem valamit tegyünk. Egyházi, de emberi, állampolgári feladat is a közjó szolgálata,

embertársaink javára, Istenünk dicsőségére.

A presbiter felelős munkája egyházában szoros összefüggésben van a társadalomra gyakorolt hatásával is. A kettő elválaszthatatlan egymástól: a vezetés példamutatás is. Nem közömbös tehát a jelen, de különösen a jövő szempontjából presbitereink áldozatos, példás élete, munkája: Melyhez tekint fel az utód reménye;

Óhajt, remél, hisz és imádkozik. Megvagyunk-e, megleszünk-e 20.000-en Presbiter testvéreim? Megtelnek-e újra tiszta fehér templomaink? Lesz-e új értelme a magyar igéknek? „Vagy marad régiben a bús magyar élet!”?

Kedves Testvérem! Rajtad, rajtunk áll, hogy ez valóság legyen! Hogy só és kovász legyünk gyülekezeteink és nemzetünk életében. E magasztos célok érdekében végezzük szolgálatunkat, mely Istennek tetsző feladat, de belső parancs is számunkra.

Éljünk minden lehetőséggel és alkalommal, hogy gyülekezeti és a helyi közösségek tagjainak érdekét, ügyeinek intézését szép rendben és ékezen végezhessük.

Sohase feledkezzünk meg a bizonyosságtételről sem: valljuk be emberi gyengeségeinket, melyet csodálatos hitvalló erővé tesz az Úrnak ereje, előbb ismertetett kegyelme.

Változó, sorsfordító időkben élünk ma is, és minden kor embere az ő jelenét érzi a legnehezebbnek. Ma is központi kérdés, mit hoz a jövő? mit dönt a nép őfensége a választásokon?

(Folytatás a 2. oldalon)

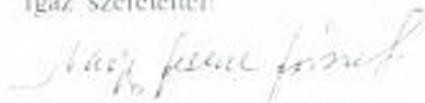
(Folytatás az 1. oldalról)

Ha keresztény-kereszténynek valljuk magunkat, akkor nem lehet vitás, hogy a megkezdett nemzeti – vallásos irányzat folytatódik az egyházi iskolák számszerű növekedésével, pozitív hatásával: az erkölcsi értékrend viszszerzésével. Ha a 75%-ban valamelyik történelmi egyházhoz tartozók hitélete csak látszat és formai, akkor keserű, szomorú valóság lesz: mit ér a keresztyénségem, ha nem aszerint élek? Láttuk, hogy történelmünk mit példáz, milyen tanulságot ad. Ha nincs külső ellenségünk, akkor ne csináljunk magunkból, önmagunknak háborúságot, gyűlölködést, irigységet. De ehhez meg kell tanulni újból a tízparancsolatot, és aszerint is élni! Amit nem kívánsz magadnak, azt ne akard felebarátodnak sem.

Pünkösdi jókívánságnak, életvitelnek és szemléletnek kívánom minden magyar református presbiternek, gyülekezeti testvéremnek a „Házi áldás” örök szépmondását:

Hol hit, ott szeretet,
Hol szeretet, ott béke,
Hol béke, ott áldás,
Hol áldás, ott Isten,
Hol Isten, ott szükség nincsen.

Igaz szeretettel!

Nagy Ferenc József
a Református Presbiteri Szövetség
elnöke

Szentlélek nélkül

„Szentlélek nélkül távoli az Isten, Krisztus a múlté, az Evangélium holt betű, az Egyház egyszerű szervezet, a tekintély uralkodás, a misszió propaganda, az istentisztelet emlékek felidézése és a keresztyén cselekvés rabszolgamorál. De Őbenne: a kozmosz felelevenedik, és nyögve szüli az Országot, a feltámadott Krisztus itt van, az Evangélium életerő, az Egyház szentháromságos közösség, a tekintély szabadító szolgálat, a misszió Pünkösd.”

(Uppsalai jelentés 1968. Genf)

Életformáló Lélek

A Lélekről való minden beszédnek bibliai ősképe az „életnek lehellete”, melyet Isten a földnek porából formált ember arcába lehell, miáltal az ember megelevenedett, „élő lélekké” lett (1Móz 2,7). A Szentlélek ezt a lelket formálja tovább azáltal, hogy hitet ébreszt bennünk. A hit pedig annyit jelent, hogy Krisztus hármas tisztének cselekvő részeseivé avat. Midőn a Szentlélek így Krisztusba olt minket, megelevenítő munkájában saját kiléte tükröződik. Személyéről azért oly módon beszélünk, hogy munkálkodása néhány általános vonását előre bocsátjuk.

a) A tanítás nemcsak ismeretközlés. A Lélek nemcsak hozzánk szól, hanem bennünk szólal meg, így tesz minket a kijelentés személyes részeseivé. Eme tanítómunkájára utalva mondja Pál apostol: „Közel hozzád az Ige, a szívedben és a szívedben van” (Róm 10,8). A Lélek belső bizonyágtétele által válik az ember „Istennek templomává”, s buzdul Isten imáadására (1Kor 3,16; 6,19; 2Kor 6,16). A Lélek úgy plántálja belénk a hitbeli ismeret, mely minden teológiánál több, hogy az az eleven ismeret hatóerővé válik: Isten akaratának befogadására, engedelmségre készítet (1Ján 4,13; 1Kor 2,12; Zsid 6,5; Róm 8,9–11).

b) A Szentlélek vezeti az embert. A hitben befogadott Ige által vezet. Ez azt teszi: esetről-esetre az Isten akaratára szerint való döntésekben segít előre. Naponta a következő lépést, ezzel az utunk irányát mutatja meg. Eme életirányító szerepéből is kitűnik, hogy a Lélek nem azonos a mi lelkünkkel. Pál antropológiai szóhasználata ne tévesszen meg: mikor ő az ember pneumájáról beszél, nem állítja, hogy a Szentlélek részben vagy egészben, eredetileg vagy utólagosan az ember lényéhez tartozik. A pneuma szóval mintegy csak a „helyet” jelzi, ahol a Szent-

lélek befogadása megtörténik, anélkül, hogy annak bármi módon fölibe kerekedhetnének.

A Szentlélekről, mint a mi vezérlőnkéről sokféleképpen beszél az Írás. Nevezi intőnek, vigasztalónak, igazság Lelkének, prófétai kenetnek (1Jn 2,20 és 27.). Vezető szerepét világos szemléltetéssel, igen reálisan ábrázolja a Cselekedetek könyve (pl. 8,29; 10,19; 13,2; 16,6).

c) A hitbeli megismerés és vezetés a bizonyágtételre készít elő. Nem öncél az imént tárgyalt tanítás és vezetés, hanem a bizonyágtétel célját szolgálja. A Lélek nyithatja meg csupán azt a nagy lehetőséget, hogy Krisztusról bizonyágtételemmel beszélhetünk, kijelentést szólhatunk. A pünkösdi történet ennek a beszéd példája: a Lélek munkált az igehirdetőben és az igehallgatókban egyaránt. Ugyanaz a Lélek hív el ma is teológusokat és egyszerű hívőket egyaránt, hogy Isten nagyságos dolgainak szószólói legyenek. Ez a bizonyágtétel nem magánügy, nem is az egyház ügye, hanem az egyház Urának az ügye.

d) A tanítás, vezetés és bizonyágtétel által juttat el a Szentlélek az isteni szabadságra. A szabadsággal és isteniúsággal voltaképpen ugyanazt fejezzük ki, abban az értelemben, hogy a szabadság formái, az isteniúság pedig tartalmi megjelölés. A Lélek a mi szabadítónk (2Kor 3,17). Szabadító tette nélkül az ember valamiféle látszathitben él, s lélektelen törvényeskedés, formális engedelmség a legjobb igyekezete. Ebből az önámító állapotból, a szolgálatkúság reménytelen esetéből emel ki a Szentlélek azáltal, hogy szabaddá tesz a kijelentés örömezenetének befogadására (1Pét 2,16; Jn 8,30–59).

Dr. Török István

Pünkösdi könyörgés

Urunk, Istenünk! Fenséged imádatával járulunk orvád elé, méltatlanságunk ismeretében, hálaadással minden jó adományodért, amellyel testünkben-lelkünkben szüntelenül felénk fordulsz. Különösképpen hálat adunk Neked ezért a vasárnapért és ünnepnapért, amelyen arra emlékezhetünk, hogy drága Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus Hozzád menetele után nem hagyott minket árvául, hanem a Szentlélekben, a mi vigasztalónkban és tanítónkban, aki megelevenít minket, jelenvalóvá akart lenni és maradni, amíg visszajön dicsőségben. És most segíts meg minket, hogy Téged igazán megismerjük és igazán magasztaljunk ebben a jótéteményedben, hogy Igédet helyesen hirdessék és helyesen hallgassák mindenütt, ahol a te néped Téged segítségül hív! Világosságod ragyogjon nekünk! Békességod legyen közöttünk!

A Te színed előtt emlékezünk minden szegényre, betegre, a mindenféle kísértésben levőre, a keresztyén gyülekezetekre nálunk és különösen a távolban élőkre, akiknek az ő és a mi hitünkért szenvedni és harcolni kell, egész népünkre és a kormányára, de a többiekre is, különösen is a háborút folytató népekre és többségeikre mindazzal a felelősséggel, amit hordaniuk kell, a pogányokra, akik Igédre várnak, és népedre, Izraelre, hogy ő is felismerje Királyát.

Szentlelked hatalmasabb minden gonosz lélekkel. Szentlelkeddel már most mindent jól meggondoltál és kedvesen elrendeztél, aminek vésses zavara és törekvősége néhezé teszi szívünket. Amen.

Barth Károly

Délvidéki sóhaj

Hájek János esperesi jelentése Krajinából

Kötelességem jelentést tenni az elmúlt esztendőben történt lelkész-i szolgálatainkról és az egyházi életéről ebben a megcsönkített egyházmegyében. Volt, hogy örömmel terjesztettem elő az esperesi jelentésemet a tisztelt Zsinatnak, de most nagyon nehezemre esik, mert csaknem minden téren fájdalmas veszteségekről számolhatok be.

Mivel is kezdjem? Talán azzal, hogy miután Horvátország önálló köztársasággá lett, ez magával hozta, hogy Szlavóniában élő hittestvéreink is önállósították magukat így elvesztettünk 10 gyülekezetet és a murántúli szörványgyülekezeteket, összesen 2077 lélekkel.

Az úgynevezett Drávaszögben jelenleg mindössze 1513 lélek él. Pedig nem is olyan régen ugyanezen a területen 2483 volt a lélekszám. Ez azt jelenti, hogy 970-nel kevesebben vagyunk.

Veszteségek

1992. augusztus 20-án teljesen leégett a bellyei templom. Ez úgy értendő, hogy a füstös falakon kívül semmi más nem maradt a templomból.

1993. január 12-én kigyulladt (?) a laskói templom belseje, karzatai. Ennek következtében teljesen leégett az orgona. Mindössze 3 síp maradt meg emlékül az utókorak.

Kőben azzal szórakoztak, hogy a templom tornyát és a cserepeket lőtték gépfegyverekből.

Sepsén többször is betörés történt a templomba és paplakba. (Miert ne, mikor alig van iskola vagy óvoda, amelybe nem történt volna még betörés, természetesen nagy károkat okozva.)

Szolgálatok

Sajnos csak hárman maradtunk a szolgálásban. Igaz, ha kell, akkor a feleségemet is igénybe vesszük a szolgálatok teljesítésére.

Az istentiszteletek száma 304 volt. Kopácson, Belyén, Monostoron és részben Kőben nem voltak megtartva az istentiszteletek, tehát úrvacsoraosztás sem volt. A kopácsi hívek néhányszor átmentek Várdarócra az istentiszteletre és részesültek az úrvacsorában.

Hitoktatás

A hitoktatás ebben a zavaros időben egy ideig szünetelt. Most az utóbbi hetekben ismét vannak hittanórák, melyeket az iskolákban tartunk. Az első hat osztályban kötelező a hitoktatás. A diákokat osztályozni kell. A vörösmarti, csuzai, laskói, daróci és a kopácsi iskolákban folyik a hitoktatás. A növendékek pontos számát nem tudom, de 100 körül van. A hercegszőlősi iskola még nem intézkedett ebben az ügyben, illetve igen, de ez csak a pravoszláv diákokra vonatkozik, akik már ősz óta részesülnek a hitoktatásban.

Látogatások

Valamikor nagyon sok bel- és külföldi vendég látogatott el hozzánk. Sokan megszerették a szép Baranyát nevezetességeivel együtt. Ma más a helyzet. Sokan sokfelé mennek – utaznak, de Baranyát kis kivétellel mindenki elkerüli.

Óriási az eltérés a keresztelesek és a temetések száma között, 5:155. Eltemettünk 53 ref., 1 evang., 99 r. kat. és 2 pravoszláv vallásút. Ez nagy körzeten történik és a távolságok is viszonylag nagyok.

Az anyagiakban önkéntes adományokból és csekély földbérletekből kell megélnünk.

EGÉSZSÉG – BETEGSÉG A HÍVŐ ÉLETÉBEN

A Presbiteri Biblia-Iskola 1993/94-es évfolyamán a fenti címmel öt részes ELŐADASSOROZAT hallgatható, melynek CÉLJA, hogy mi, mint felelős hívő emberek, világos, biblikus látásra jussunk az egészség – betegség kérdésében. Kellő ismeretanyagra tegyünk szert ahhoz, hogy a korunk kínálta mindenféle valós gyógymódok és ún. gyógy módok között, Jézus Krisztusra figyelve, eligazodhassunk. Tudjuk megítélni, eldönteni, hogy mi az, amit igénybe vehetünk a saját gyógyulásainkhoz. Fontos tudnunk azt is, hogy ami nem igénybe vehető, az miért nem az. Tudjunk és tanuljunk meg környezetünkben hiteles útmutatók, iránymutatók lenni, nemcsak a hívők, de a még hitetlenek táborában is. Ebresszünk és tanácsoljunk jól bárkit ebben a mindenki számára fontos, előbb vagy utóbb test-közelségbe jövő kérdésben, mint az egészség – betegség – gyógyulás. E kérdések mindig időszerűek. Napjainkban mégis különös aktualitást nyernek a természetgyógyászat futótűzként terjedése miatt. Úgy is fogalmazhatunk, fő témánk a természetgyógyászat ill. annak az Isten Szava alapján való értékelése.

1. Ezeknek a céloknak a jegyében **AZ ELSŐ ELŐADÁS**on az egészség-betegség kérdéseivel foglalkoztunk. Láttuk, a Biblia tanítása szerint a betegség végső oka a bűn, az ember Istentől elszakadt állapota. Felfedeztük mi is azt aényt, hogy amikor valaki újjászületik, hitre jut, akkor nem a körülötte lévő világ változik meg, hanem az illető változik meg. Pontosabban, az Istenhez való viszonyulása változik meg, de továbbra is az Istentől elszakadt, ellene lázadó világban él. Ezért aztán a betegségek sem kerülnek, kerülhetik el. Persze van közöttük olyan, ami elkerülheti, sőt ha engedelmes életet él, el is kell, hogy kerüljék – az életmódi bűnök betegségek következményeire gondoljunk itt!

Megvizsgáltuk, Isten milyen jó célokra képes mégis felhasználni az ember és a hívő ember életében ezt az alapvetően rossz dolgot, ami a betegség. Megpróbáltuk a testi egészség kérdését az örök élet távlatában a valós helyére és értékére tenni. Láttuk, mai világunkban az emberek a testi egészség fontosságát túlértékelik, sőt az egészség valóságos bálványává vált.

2. **A MÁSODIK ELŐADÁS** az ember Ósellenségével és harci módszereivel foglalkozott. Ezt a témaválasztást az indokolta, hogy az ember, éppen a Sátán megtévesztésének áldozatul esve, hihetetlenül naiv, és

nem tudja, hogy nem a személytelen „sors” játékszere, hanem nagyon is céltudatos, konkrét személyes ellenség célpontja, akinek legfőbb módszere éppen a hitetés. Jót, helyesebben szólva, jónak látszó kínál és a csapdába besétáló gyanútlan áldozatot egyszerűen elpusztítja. **AHHOZ, HOGY A TERMÉSZETGYÓGYÁSZAT GYÖKEIREIT, HÁTTÉRÉT, VALÓS MOTIVÁLOIT MEGÉRTHESSÜK, A SÁTÁN, AZ ELLENSÉG CÉLJAIT ÉS MÓDSZEREIT KELL ISMERNÜNK.**

A második előadás alkalmával tehát láttuk, kozmikus méretű harc folyik a világmindenségben a jó erők és a gonosz erők között. Alapigénkből – Jel 12,7–12. – és a Biblia egyéb hí-

radásaiból tudjuk, a Sátán is teremtmény, bukott angyalfejedelem, aki felázadt teremtő Istene ellen. Lázadásának, támadásának végső célja Isten. Az ember csak eszköze ennek a támadásnak. Az Ellenség az embert azért akarja elpusztítani, hogy ezzel Istent „bántsa”.

A Sátánnak négy fő módszere van: a kísértés, a vádolás, a hitetés és a pusztítás. Fő és kedvenc módszere a hitetés, a becsapás. Döntően ezt használja a természetgyógyászat területén is. A hitetésnek különböző fokozatai vannak. A Sátán gyakran leutánozza Istent, ezért próbál meggyógyítani is. Máskor igyekszik elhíttetni áldozataival, hogy Ő a Gonosz, egyáltalán nem létezik. Végül legsikeresebb és legeredményesebb manővere a keverés. Az Istenre és Jézus Krisztusra hivatkozva majdnem ugyanazt kínálja fel az embernek, mint amit az Isten. A Sátán gazdag „piacot” rendezett korunk lelkileg kiégett, szomjas, kereső emberének, akinek ráadásul semmiféle veszélyérzete sincs már. Vakon és gyanútlanul

belesétál a legveszélyesebb csapdába, mert nem ismeri, vagy ha ismeri, nem veszi komolyan Isten figyelmeztetéseit.

3. Így jutottunk el **A HARMADIK ELŐADÁS** témájához, az okkultizmus fogalmának és bibliai gyökereinek vizsgálatához. Az ember amióta Istennek hátat fordított, azóta a Sátán hatalmi körzetéhez közel, a bűn koncentrációs táborában él. Tudjuk azonban azt is, hogy a kereszt győzelme óta ez a tábor nyitott kapuval áll. Bárki kísétélhet, mert maga Jézus a kapu. A táborparancsnok, a Sátán ezért „új” módszerhez folyamodott. Mindent megtesz, hogy a tábor lakóit magánzárkába csukja. Az okkultizmus ez a magánzárká, ahol az áldozat a Sátánnal és démonaival kerül közvetlen, direkt kapcsolatba.

Az okkultizmus bibliai gyökereit kutatva felfedeztük, az Ellenség az ember hiányainak pótlására éppen elvesztett legnagyobb kincseihez nagyon hasonlít kínál, de **A SAJÁTJÁBÓL**. A Sátán felkínálta az embernek Isten-szonjúsága oltására a bálványimádást, jövője biztosítására a jóslást, védelmére pedig a varázslást. Az ember Isten mentő szeretetét figyelmen kívül hagyva, mindhárom szinten átlépte és folyamatosan újra és újra átlépi bambán és gyanútlanul az okkult határokat.

Láttuk, a gyógyászat különösen is kiváló terület az okkultizmus terjesztésére. Az Ellenség a „gyógyítás” finom kukacát is a „horogra” tűzte. A gyanútlan, jóhiszemű kipróbálók óriási árat fizetnek egy kis hamis ígéretért vagy átmeneti testi javulásért, hiszen örök sorsukat veszélyeztetik. Röviden áttekintettük az okkult hatás és fertőzés lelki következményeit. Világossá vált előttünk, ha Isten mentő, ébresztő szeretete meg nem könyörül a magánzárkába került áldozatokon, az örök kárhozát várja őket.

E hosszú, három előadást igénylő bevezető után, a következő, negyedik és ötödik előadás alkalmával térünk rá a természetgyógyászat tulajdonképpeni tárgyalására. Először a vallás-filozófiai gyógymódokról, vagy egyértelműbb nevükön, az okkult gyógymódokról lesz szó és a hívő ember ezekkel kapcsolatos felelősségéről és feladatairól, vagyis az ébresztés szolgálatáról.

A sorozat utolsó előadását pedig a természetgyógyászat „megtartására” érdemes részének a tárgyalására és a helyes gyakorlat megismerésére szánjuk.

Dr. Erdélyi Judit

Lelkészként – presbiterekről (III.)

A gyülekezet előbb említett tagjaihoz a II. világháború után református hívek is jöttek, jórészt a Tiszántúlról, de Erdélyből, Zalából is. – Egy részük kezdetben járt a templomba, de lassan elmaradtak a politikai tiltás miatt. – Megkérkezésük után elindultam feléjük, őket felkeresni. – De ezt mondták; némelyik presbiterünk is: „Nem érdemes ezekhez elmenni Tiszteleendő Úr!” – Részben igazuk volt, mert ilyen is megtörtént. „Szaladatok el a rendőrért, itt a pap!” – kiáltották a szomszédoknak. – De egy a Tiszántúlról ide jött 8 gyermekes édesapa odajött hozzám s így szólt: „Tiszteleendő Uram! Úgy szeretnék én is megtérni (azaz templomba járni!), de látja 8 gyermekem van, éjjelnappal kell dolgozni (traktoros volt), hogy kenyérünk legyen.” – A gyermekei azonban ezután eljöttek rendszeresen a vasárnap 1/2 9 órai gyermek istentiszteletre, – s konfirmáltak is. – Az ide jött református testvéreink nagy szegénységből jöttek, némelyek a tanyavilágból, s írni-olvasni sem tudtak, mert az apa katona volt, s a tanyai iskola meg távol volt a lakásuktól. – S nagyon megörültek, amikor a holland testvérek őket felfedezni hozzánk eljöttek, s némi segítséget nyújt-

tottak, majd később postán nekik csomagokat küldtek, s őket meg is látogatták; amire választ kellett küldeni valakinek, aki tudott nekik írni-olvasni. – A szeretetet nem lehet elfelejteni! – A mostani évben kb. 60-70 református gyermek jár a vallásórára ebben az egyházközségben. – S külön is érkezett (1960 körül) egy 3 kisgyermekes család egy pesti, illetőleg pestkörnyéki egyházból, s az ottani ifjúsági körből magukkal hozták élő hitüket. – Gyermekeik idővel (7-en) lanttal, énekléssel – duettet is énekelve – dicsérik az Urat. – Az édesapát Györfy Lászlónak hívják, aki Tóth József idős kántor előregedése, halála után most a gyülekezetnek nemcsak presbiter, de orgonistája és gondnoka is lett.

A gyülekezetbe jött egy rokon baptista lelkész öreg özvegye idős nagy leányával; őt itt temettük el, – leánya Kiskőrösről tovább is küldi ünnepi köszöntőjét.

Urunk vándorútra küldött bennünket, hogy egymásnak örvendezzünk, s majd az örök hazában megérkezve Krisztus Urunkkal együtt békességet találjunk, s megpihenjünk.

Dr. Balázs László

Szászrégeni csoda

Saját szemünkkel – sőt fülünkkel – győződhetünk meg a szászrégeni presbitérium szép szolgálatáról. Valóságos tavaszi zsongás részesei lehettünk. Április 24-én vasárnap délután 16 zömében falusi református énekkar találkozója rendezték meg templomukban.

Marosvásárhelyt elhagyva, a Teleki-család ősi falvain: Sáromberkén és Gernyeszegen áthaladva a Görgényi havasok tövében találjuk Szászrégent. E vasárnap délután a görgényi egyházmegye énekkarai, s 1-2 szomszédos énekkar zengett, zengedezett Isten dicsőségére, egymás öröme – amiből jutott a Budapest-Kőbányai Egyházközség 45 tagú csoportjának is.

A közel négyórás nagyszabású program szervezője a helybéli presbitérium. Több, mint 500 énekes jött össze. A teljesség igénye nélkül említünk néhány nevet: Marosszentgyörgy, Nyárádszere, Akosfalva, Disznajó, Gernyeszeg, Magyarrégen, Marosfalu, Magyarregén...

Egy-egy énekkar 10 perc műsoridőt kapott, s általában 3 éneket énekel. Egy halleluját, egy klasszikus és egy magyar szerzőt. Ha megemlíjük azt, hogy ez utóbbiak között szerepelt Kodály Zoltán, Gárdonyi, s az előbbieket között a Nabuc-

coból egy kórus, vagy Beethoven és Haydn, még nem mondtunk semmit. Mindezt azonban olyanok énekeltek, akik egész éven át kapálnak, kaszálnak, iskolába járnak, gyermekeket nevelnek – vagy neveltek, akkor már kezdjük érezni az esemény nagyságát és nagyszerűségét. Melyik magyarországi egyházmegye az, mely 16 kórust tud állítani 20-50 taggal?

A végén a szászrégeni 52 tagú presbitérium 52 tagú kórusa (!) búcsúztatta a résztvevőket a „Hallgass meg Izráel pásztor”, s a „Térj magadhoz drága Sion” kezdetű énekkel. Egy év múltán újra találkozzunk!

Nem volt zsúri, nem volt pontozás, „csak” örömteli éneklés. A presbitérium gondoskodott arról is, hogy ez a hatalmas tömeget mozgó esemény csendben, gördülékenyen haladjon. Nem volt tétozás, sem tolongás. A szereplők a parókia diófája alá vonultak teára, süteményre, miközben a következő csoport már a helyükbe lépett. S ha befértek a templomba, ők is bepréselődtek.

Erdély legkisebb egyházmegyéinek egyikéből 16 énekkar! Vajon hány presbiter hűséges szolgálata áll e tény mögött?

P. V.

Milyen ember a presbiter a gyermekek szemében?

E kérdés-felelet 1993. nov. 10-én, az ABA-1 második és harmadik általános iskolás hittanórán készült.

Feleletek:

- Református!
- Jó ember
- Hűséges Istenhez!
- Jó szívű!
- Hálát ad mindenért!
- Mindenkit szeret!
- Imádkozik!
- Követi Isten szavát!
- Órá halgat!
- Minden vasárnap ott van a templomban!
- Ráveszi az embereket, hogy járjanak templomban!
- Ráveszi az embereket, hogy kövessék Jézust!
- Irgalmas!
- A betegekért imádkozik!
- A más baján segít!
- Tanítja az embereket!
- Dönt az Egyház anyagi dolgaiban!
- Nem hazudik, nem csal!
- Kedves!
- Isten szavának engedel!
- Isten útján jár!
- Istent szereti!
- Nem durva!
- Hívó ember!
- Nem csapja be a gyermekeket!
- Szereti a Bibliát és tanulmányozza!
- Megbocsájtó!
- Segítő-kész
- Nem verekszik!
- Ismeri az énekeket!

„HAZÁDNAK RENDÜLETLENÜL...”

Szózat

erősen

Ha-zád-nak ren-dü-let-le-nül
légy . hí - ve ób ma - gyar!

Ből-csöd az, ma - j - dan sí - rod is,
mely á - pol sel - ta - kar.

gyengén

A nagy vi - lá - gon e ki - vül
nín-csen szá - mod - ra hely,
Áld - jon vagy ver - jen sors ke - ze,
Itt él - ned, él - ned, hal - nod kell,

dallamsort, anélkül, hogy a költő szándékát megváltoztatók: „Itt élned, élned, halnod kell.”

Egészen a mondott rendelethez így énekeltük, nagyon helyesen. Akkor elkezdődött az „Itt élned és meghalnod kell” éneklése, majd a háború után az ének mellőzése a bolsevista ideológia alapján. Mai református énekeskönyvünkben és a Hozsanna c. katolikus népénekeskönyvben sincs benne a *Szózat*. Gondolom, csak műfaji megfontolásból. Valóban nem a hitről szólt, Istenhez forduló himnusz, hanem a magyar népet megszólító hazafias rapszódia. A magunk háza előtt sóprógetva: szerintem a református énekeskönyvben azért benne lehetne ma is, ahogy a harmincas években benne volt (a „Kezdő és záróénekek” sorában a *Himnusz* mellett: 37. és 38. sz.), legfeljebb a *Himnusz*hoz hasonlóan elkülöníthető az énekeskönyv végén. Hiszen – remélem – mi nemcsak (történetesen idevetődött) magyarországi, hanem sokkal inkább magyar reformátusok vagyunk, mint hívők őseink is voltak. Tehát a hazaszeretet nagy költeményét egyházi ünnepségeken és temetéseken is magunkénak érezzük és énekeljük, különösen, ha a nemzet egy-egy nagy fiától kell örök búcsút vennünk; valamennyien valljuk ugyanis Arany Jánossal: „Nekem áldott az a bölcső, mely magyarrá ringatott”.

Nemcsak a református énekeskönyvben volt benne az *élned* szó ismétlésével ez a verssor. Kezében van például az 1930-as kiadású Magyar Cserkészdaloskönyv, abban még a helyes szöveggel és dallammal található mindkét nemzeti énekünk. Mintha a második világháború borzalmi felé tántorgó ország jelképes tette lett volna a *Szózat* rendeleti meghamisítása. Nem az *élned* szóra került így a hangsúly, hanem az igekötős *meghalnodra*. *Hányan és hányan lettek áldozatai az igekötővel nyomatékosított kormánykaratnak* (előbb a Don-kanyarig elvezényelve, majd hátrálva a Kárpátokon kívül és belül, azután hazánk területén is, már nemcsak katonák, hanem fegyvertelen lakosság is nagy számban): „... és meghalnod kell.” (Szabó Dezsd az okát is megjelölte 1936-ban „Az olimpiász tanulságai” c. keserű írásában: „hogy a németeknek Bagdadig terjedjen a birodalmuk.”) Meg kell halnod, mert így akarja „az erőszak bűvöletében” (hogy József Attila „Hazám” c. versét is idézzem a kor nagy dokumentumaként) rosszul, feleltelenül és igazságtalanul intézkedő kormányzat.

Vörösmarty nem ezt mondja a *Szózat*ban, az Egressy-dallam az *élned* nyomatékosító ismétlésével még kevésbé, hanem csak az emberi sors ismert, Isten akaratából elkerülhetetlen végét közli velünk újra, a hangsúlyt egyértelműen az Isten szerinti szép, értelmes, dolgos, hasznos *éltre* téve, mint korábbi híres versében is: „Mi dolgunk a világon? küzdeni Erőnk szerint a legnemesbékért. Előtünk egy nemzetnek sorsa áll. Ha azt kivittük a mély sülyedéssből, S a szellemharok tiszta sugaránál Olyan magasra tettük, mint lehet, Mondhatjuk, térvén őseink porához: Köszönjük élet! áldomássidat, Ez jó mulatság, férfi munka volt!”

Térjünk hát vissza a *Szózat* éneklésénél is – mint a *Himnusz*énál – az eredeti változathoz! Sokkal jobban kifejezi Vörösmarty mondanivalóját, a mi mai életérzésünket is, és mindenekelőtt bizonyára kedvesebb Istennek is.

Dr. Bodolay Géza

„Hallottad a szót: „rendületlenül”, Midőn fölzengi myriád ajak, S a millió szív egy dalon hevül...?” – kérdezte 1860-ban Arany János (*Rendületlenül* c. nagy versében) Vörösmarty *Szózat*ra utalva. Egressy Béni zenéjével akkor már több, mint másfél évtizede a nemzet kedvelt éneke volt, sőt már megzenésítése előtt is – jegyzőkönyvek bizonyítják – a leggyakrabban szavalt vers volt híres kollégiumainkban. Joggal tekinthetjük tehát – Kőlcsey *Himnusa* mellett – második nagy nemzeti énekünknek.

Arany János még nem tudhatta, nem is sejtette, hogy – akárcsak a *Himnusz* szövegét, amelyről legutóbb szóltam – száz évvel később majd a *Szózat*ét is meghamisítja ugyanaz a miniszteri akarat. Vörösmarty költeményét azóta éppúgy helytelenül éneklék sokan, mint Kőlcseyét, s „a millió szív” nem „egy dalon hevül”. Ezáltal nem a melizmákkal (hajlításokkal) volt baja az illetéktelen beavatkozónak, pedig bőven élt e lehetőséggel a zeneszerző, mint a mellékelt kotta mutatja. Az elsőt és az utolsót megnyújtással szokta ugyan helyettesíteni bizonytalan éneklési gyakorlatunk, de ezzel legfeljebb Egressy vitatkozna. Mint irodalmár, csak a vers feltétlen védelmében érzem magam illetékesnek, a dallam helyes vagy hibás éneklésének a kérdését az énektanárookra bízom.

Múltkor kifejtettem már: első a költői szöveg, ahhoz igazodik a hozzá szerzett dallam. Vörösmarty (mint valamennyien jól tudjuk) ezt írta: „Itt élned, halnod kell.” Egressy két zenei hanggal megtoldotta a vershez írt dallamot, s így megismételtette az *élned* szót. Ha szigorúan vesszük, ez is módosíthatja kissé a szöveget, de nem tesz hozzá semmi újat, és – ezt igyekszem bizonyítani – teljesen megfelel a költő mondanivalójának. Egressy nyilván úgy gondolta, ahogy mi is érezzük, hogy erősebb hangsúlyt kap az *élned* szó, ha énekelve ismétljük. Kitalálhatjuk tehát a két hanggal hosszabb

Emlékezetes presbiterek**A két Wesselényi Miklós**

(1750–1809 ill. 1796–1850)

Az apa és fia élete pontosan egy évszázadot ível át. Micsoda évszázad a magyarság életében! Mária Terézia vallási türelmetlensége. II. József császár Türelmi Rendelete. A Martinovics-mozgalom vérbefojtása. Reformkor. Szabadságharc. E rövid felsorolás is érzékelteti, hogy milyen viharzó tengeren hánykolódott ekkor is népünk hajócskája. De nagy szükség volt a jó kormányosokra. A két Wesselényi isteni ajándék volt népünknek. Az apa: a nagy rebellis. A fiú: Princeps juvenis hungaricae. Azaz a magyar ifjúság fejedelme. Mindkettő egyháza presbitere, a szilágysági egyházmegye gondnoka, az ősi kolozsvári, zilahi, nagyenyedi kollégiumok főkurátora.

Nagymúltú és nagytekintélyű politikuscsalád tagjai. Mindenki sokat remél tőlük. Férfi ágon egyik elődjük ország nádora. Anyai ágon – Dávid Polyxéna asszony: nagyon komoly teológus. A nádor-előd István szervezte a magyar főurak Habsburg-ellenes összeesküvését. Mozgalmuk sikertelen volt. Egyrésztük kivégzése, másrésztük földönfutóvá-tétele által teljesült Kollonics érsek hírhedt programjának első része: a magyarokat koldussá kell tenni. Hátra volt még a katolikussá, (Habsburg-pártivá) és németté tétel. A második célkitűzés szenvedő alanya (számtalan társával) az idősebb Wesselényi volt.

Egy romantikus, ifjúi hőstett indította el az eseményeket. Kedves barátjának, katonatiszt társának hugát: Cserei Helénát szülei kolostorba zárták, hogy apácát neveljenek belőle. Az apa gazdasági és politikai megfontolásai játszottak ebben közre. A két jóbarát megszervezte a leány megszöktetését. Wesselényi – ki még soha nem látta Helénát – azonnal feleségül vette őt. Amde ez időben – II. József császár Türelmi Rendelete előtt – szigorúan tilalmas volt a vegyes vallású házasság. Csak egy esetben kaptak volna engedélyt: ha Wesselényi katolizál. Ehelyett egymásutánjában született négy gyermekét reformátusnak kereszteltette meg. Az államegyház gépezete azonban bein-

dult. A négygyermekes anyát bezárták a szebeni apácákhoz, a gyermekeket elszakították tőle. Mind a négy meghalt. Őt ezek után kiengedték, ám férjét más ügyben meghatározatlan időtartamú – akár életfogytig is tartó – várfogságra ítélték és a hírhedt Kufsteinba vitték. Börtönének fala három és fél méter vastag volt. Itt csak azt lehetett érzékelni, nappal van-e vagy éjszaka. Ráadásul a kemény Wesselényi még szigorított önmaga helyzetén. Amikor öt év után „kegyelem”-ből kiszabadult, egész életében vallotta: „A császár szenvedni megtanított, de félni nem!” Ezután tizedik gyermeknek megszületett az ifjú Miklós is.

Miközben az édesapa tekintélyes politikus és egyházának többszörös tisztségviselője lett, s minden percét a közjóra fordította, valóságos politikussá cseperedett a kis Miklós is. 10 esztendőskorában már megyegyűlésen szólt a felnőttekhez. 14 éves korában a zsigódi templomban papír nélkül mondotta a pünkösdi prédikációt. Az apa Kolozsvárról hozatta a legkiválóbb nevelőket fiához: Tökés Jánost, a későbbi marosvásárhelyi professzort és a korán elhunyt Pataki Mózes, aki 10 éven át nemcsak nevelője, lelki vezetője, de egyúttal apja és barátja is lett az árszágra jutott ifjú Miklósnak. Amikor a két ifjú, aki a bécsi kongresszus eseményein jelen volt, majd Budán is résztvett a bécsi császár és az orosz cár ottani mulatásain, 1814-ben hazafelé menet meglátogatták – nagy kerülőutat téve – Széphalmon a nemzet nagyját: Kazinczy Ferencet. Két napot töltöttek együtt. Távozásuk után írja Kazinczy Berzsényi Dánielnek: „Európának isteneit látta Buda. Széphalom Wesselényit és Patakyt. Mellyike látta többet?”. Wesselényi ekkor 18 éves volt, Pataky Mózes pár évvel több.

Pataky Mózes korai halálát követően Széchenyi István lett a barát... Együtt utazták be tanulás végett Európát. Együtt álmodoztak a magyarság jövőjéről.

Wesselényi igen fiatalon megörökölte apja tisztségeit. Nemesak szű-

kebb megyéjében, de országgyűlésen. *Hatalmas célokat tűzött ki: a virágzó református iskolázás további fejlesztését, az általános jobbágyfelszabadítást, a nemzetiségi kérdések megoldását.* Hatalmas vagyont, amit folytonosan növelt, ezekre a célokra áldozta. Amikor pl. Marosvásárhelyt a habsburgpárti főispán – ismerve ellenzékiességét – nem adott neki szót azzal, hogy ő nem maroszéki birtokos, a helyi nemesség perceként belül telket adományozott neki. Ő viszont iskolát alapított rajta. Emléktábla hirdette az utókornak. „Adták a székelyek Wesselényinek hazafiságáért. Szenteli Hazafiság fejlesztéséért a Székely Nemzetnek Wesselényi”.

Végül ő is apja sorsára jutott. A református egyház többszörös főkurátora, a magyar ifjúság bálványja, felségsértés vádja alá került. Kőlcsey Ferenc lett a védője, ki sajnos a tárgyalások előtt hirtelen meghalt. Ekkor jött a nagy pesti árvíz. Miközben mindenki csak magát mentette, vagy a több, mint kétezer összeomlott házat (Pest házainak fele) fosztogatta, Wesselényi kb. 600 embert mentett ki 72 órai megfeszített munkával a Duna áradatából. Több évi börtönre ítélték, de mivel közben megvakult, szabadlábra helyezték. Majd egy évig nem engedték holttestét Zsigóra vinni és tisztességgel eltemetni. Addig a mai Kálvin-téri templom pincéjében nyugodott.

Jelmondata ez volt: *Nunquam retro. Soha nem hátrálok meg.* Berzsényi Dániel így méltatta a még ifjút:

*„Csak sást nemzenek a sasok,
S nem szül gyáva nyulat Nubia
párduca”.*

Temetésén Nagy Péter kolozsvári püspök Wesselényi jelszavát Jézustól eredeztette: „Aki kezét az ekeszarvárra veti és azokra tekint, melyek meglette vannak, az semmiképpen nem méltó az Isten országára.” A „*Nunquam retro*” legyen az egész presbiteri kar jelszava.

Papp Vilmos

DUNÁNTÚLI KRÓNKA

Balatonfüredi konferencia

A Dunántúli Református Egyházkerület szervezésében tartott gondnoki konferenciák első csoportjának tanácskozásáról, amelyet 1994. február 24. és 26-án között tartottak Balatonfüreden.

Az előadások témái között szerepelt a Magyarországi Református Egyház felépítése, működőképessége, sulya és szerepe a társadalomban éppúgy mint Baile Tibor előadása a gondnokok, presbiterek felelősségéről a működésért, a működtetésért, valamint beszámoló a Presbitéri Szövetség januári közgyűléséről.

A konferencián, melyet a Mezőföldi Református Egyházmegeye lelkészeti szervezete és vezetett, a résztvevők között több felmérés is készült. Ebből kiemelni, hogy a résztvevők átlagos életkorát tekintve az 1994. februárjában megtartott konferencia résztvevői átlagosan 9 évvel voltak fiatalabbak az előző évi konferencia átlagos életkoránál.

Ami azt is jelenti, hogy több „fiatalokorú” gondnok került időközben a gyülekezetek élére, minden tekintetben öröndetes volt a fiatalodás ténye magában is. Másrészt egy kérdőívet bocsátottunk közre a jelenlévők között. A kérdőíven arra lettünk volna kíváncsiak egyrészt, hogy milyen témáról halana legszívesebben, hogy ezzel megkönnyítsük a legközelebbi konferencia megszervezését és hogy olyan előadások hangozzanak el, amelyek leginkább érdeklik a presbitereket, gondnokokat. Másrészt milyen téma kidolgozásában vállalna részt, hogy lehetőség szerint ki derítsük a „civil kurázsit”, vagyis bizonyos témákban kik lehetnek a szervezők munkatársai. A kérdőívek beérkezése után a legkönnyebben azt állapíthattuk meg, hogy „kurázsit vállalkozók” nem igen akadtak, de a beérkezett 28 kérdőívről az alábbi négy témát lehetett összegezni.

- 1.) Az ifjúság jövője 9 íven szerepelt
- 2.) Továbbképzés 8 íven szerepelt (evangélizáció, misszió)
- 3.) A Református Egyház szerepe a társadalomban ma és holnap 6 íven szerepelt
- 4.) Hitoktatás 4 íven szerepelt

A fenti témák megjelöléséhez a szóhasználatot is a kérdőívről vettem kölcsön.

Mindegyik témakörből szeretnék egy-egy kérdést konkrétan közrebocsátani, valamint az ott használt kérdőívek is hátra közhasznúak lehetnek:

Kedves ünnepség színhelye volt március 26-án a dunántúli Pázmándfalui református temploma. Itt rendezett konferenciát a pépai egyházmegye elnöksége és Pázmándfalui-Győrseg egyházközségének presbitériuma. Sok gyülekezetből érdeklődő egyháztagok is ellátogattak a jeles napra, így zsúfolásig megtelt az ősi templom.

Mikor gyülekezetünk autóbussza megérkezett, máris mosolygó, kedves emberek adtak bennünket kézzel-kézzel. Az Isten-házában egymás után csendültek föl a szobonél szebb énekek, személyes orgonaszóval; a díszletmondásba valóságos betelemegtek az öreg templom falai.

A bensőséges találkozó Mátyás Lajos esperes áhitatával kezdődött. 1. Péter 1,3 alapján hirdette az Igét. „Reménység nélkül nem lehet jó presbitéri szolgáló – tanította. – Reménységünk hajtóereje az út végén ránk váró Jézus Krisztus. A mai ember eredmények alapján akar reményteljes életet élni, pedig a reménység szűli az eredményt, s nem fordítva.”

Ezek után dr. Für Lajos miniszter, az egyházmegye tisztelbéli presbitere szölt arról, mi a református egyház politikai küldetése ma

Ime néhány példa a kérdőívekről.

– Bódi László (72 év) Takácsi;

Milyen lehetőség van arra, hogy a 30–40 éves fiatalok keskeny úton járjanak? Milyen lehetőség van arra, hogy az önpusztító ország ne legyünk?

– Varga László (60 év) Tatabánya;

Trianonnál elszakított magyar ref. gyülekezetek élote, a lelkész-képzésük hazai segítése. Svájci, holland és skót ref. egyházi élet és szervezet.

Iskolaköteles megkeresztelt gyerekek nyilvántartása és szülei megkeresése évenként. Egyházi törvénybe kellene foglalni ezen feladatot a presbitériumok részére.

Ebben a témakörben figyelemreméltó még dr. Cseke Istvánné

Tóth Gyöngyi (60 év) Barcs véleménye, aki a továbbképzésben a „leki” képzésre teszi mindenekelőtt a hangsúlyt.

– Sárközi Tamás (51 év) Balatonfüzű;

Az egyház területén alkalmazott törvények-rendeletek által okozott nehézségek

– Halász Átília (41 év) Nemesdöd; A kiöregedő és a kisegyházak megsegítése ill. fenntartása.

– Fodor Lászlóné (43 év) Csósz; Hitoktatás az általános iskolában, ifjúsági munkát végző lelkészek előadása, nők részvétele a Presbitériumban.

– Horváth György (59) Balatonkenese;

Az iskolás gyermekek hitoktatásáról, ki végezze, a lelkész vagy hitoktató?

A lelki nevelésben tudna-e az állam segíteni és hogyan?

A kiragadott szemelvények pusztán tájékoztató, figyelemfelkeltő jellegűek azok számára, akik hasonló konferenciák szervezésében fáradoznak, s egyben segítség is kívánt lenni. Abban az esetben ha gondnokaink, presbitereink érdeklődési körét kívánánk felmérni, hasonló kérdőívet, természetesen komolyabb szervezéssel igen komoly konzakvenciákat vonhatnánk le.

Göncz Sándor

PRESBITERI KONFERENCIA PÁZMÁNDFALUN

Ugyanaz, ami a 16. század óta folyamatosan: Isten dicsősége mellett népünk szolgálata. A magyarországi reformátusság a polgárosodás hirdetője és vállalója volt; hirdette és művelte az egyéni képességek kibontakoztatását. Kis és nagy iskolákban – Nagyenyedről Pápáig. Csurgóig – híres kollégiumok professzorai és növendékei szolgálták az egyetemes magyar ügyét. A bizonyágtó miniszter mondánivalóját a templom falán olvasható bibliai Igével tette hangsúlyossá: „Ha Isten volnánk, ki csoda ellenünk?”

Két kicsi leánya – Pérs községből jöttek – csengő hangon bibliai történeteket idézett, hosszan, hibátlanul a Szentírásból. A mezővári fiatalok énekmondása után dr. Szabó György enesei orvos, a győri gyülekezet presbitere, s egyben gondnokja kiemelten az ifjúsággal kapcsolatos gondokról, feladatokról beszélt. Hangsúlyozta a „jó együttlétek” fontosságát. Mit tesznek a presbiterek azért, hogy fiataljaink a

konfirmáció után is együtt maradjanak, s egyházközpontban biztos fogódzót leljenek? Hogy gyülekezetünkben jobban érezzék magukat, mint a disco zajos, észak-keleti világban? A választ és a megoldást az 1. Korinthus 3,11 Igéjében találjuk: „Mert más fundamentumot senki sem vehet azon kívül, mely vetőtett, mely a Jézus Krisztus!”

Bányai Ferenc esperes a temesvári gyülekezet üdvözlését hozta. Mátyás Lajos esperes Füle Lajos versét szavalta el: „A presbitéri-t.”

A délelőtt dr. Márkus Mihály püspök zárszavával ért véget. Mondanivalójának fő üzenete: „Minden ország támasza, talpköve a lista orkös”. Ne szűnjünk meg ezért imádkozni a Nagyhatán sem, hogy Hazánk erős és egységes maradjon!

A 90. zsoltár 9-ik verse és a Himnusz zárta a felejthetetlen együttilétet.

A pázmándfalui gyülekezet asszonyai, lelkészek Szalay László összehangolt irányításával derekasan vendégül látták a többszáz főnyi hallgatókat. Nagyon örültem, hogy győri gyülekezetem lelkipásztorával Horváth Emi Tiborral és a presbitertársakkal együtt én is részese lehettem ennek a szép alkalomnak!

Mészáros Sándorné

TISZÁNTÚLI KRÓNIKA

Nyírségi presbiterok népük jövőjéért

Április 16-án a nyíregyházi Kálvin téri templom tárt kapui várták az „áldott álitatrat”, „gátakat sodró zsolttarra” és az országot újjáépítő szolgálatra kész eklézsiák presbiterit.

A gyümölcsösök virágoznak. A fagyos tél már csak rossz emlék. A szíveket a gyümölcsérlelő nyár reménye melegíti. Az egyházsorvasztás ideje elmúlt. – Reméljük örökre. – A mennyei szüretig azonban még sok szolgálat vár Isten munkatársaira. E munka jó felkészültséget és fokozott hűséget igényel.

A vendéglátó nyíregyházi eklézsia lelkipásztora s az egyházmegye esperese: Sipos Kund Kötöny bibliatanulmánya ezt szolgálta. Pál apostollal idézte: „...amelyek hátam megett vannak elfelejtve, azoknak pedig, amelyek előttem vannak nekik dőlve, célegyenest igyekszem...” (Fil. 3,13-14). Dr. Bodnár Ákos a gyülekezet főgondnoka és a Zsinat világi elnöke meleg szívvel és nagyszerű hivatás-látással köszöntötte az egybegyűlteket. Papp Vilmos Budapest-Kőbányai lelkész a presbiter lelkületéről, céljairól szólott. Külön hangsúlyt kapott a testületi és szolgálati kapcsolat kérdésköre.

Törvénykönyvünk kimondja, hogy a presbitérium a gyülekezet lelki és anyagi életének irányítója. Tehát nem az egyiknek, vagy a másiknak, hanem mindkettőnek együtt. 2Mózes 18,21 tanítása szerint a presbitert nem vagyona, társadalmi helyzete, nem személyének külső jegyei, hanem lelkesége teszi alkalmassá hivatására. Ezt pedig nem hivatalnok, sem nem bérmunkás, még kevésbé valamiféle „ahogy esik, úgy puffan” szemlélettel, hanem igazi katonás elszántsággal kell végeznie. A presbiter ugyanis nem egyszerűen „kibic”, s még csak nem is egyszerűen „népképviselő”, hanem Izrael lagja, s mint ilyen az Úr harcosa.

Több felemelő és biztató bizonyosságtétele hangzott el. Szép jelek arról, hogy sok presbitérium és presbiter szívvel él az „imádkozzál és dolgozzál” szándéka. Őr község szentegyházának presbiteri az idősek napközijéről számoltak be, melyet ők maguk tartanak fenn. Mások már működő, s a közeljövőben induló iskoláikról hoztak szép híradást. A presbiterkonferenciát befogadó nyíregyházi gyülekezet is hatalmas tervek megvalósításán fáradozik.

Reménységgel biztatnak a gyümölcsösök, a szépen megmunkált – jogos tulajdonosaikhoz visszakerült – földek. Reménységre jogosítanak az eklézsiák. Amde senki ne feledje el, hogy a virágzástól a gyümölcsözésig még sok és fáradságos a munka. A kitartó és szakszerű presbiteri szolgálat.

P. V.

„A pásztor és nyája”

Holland-magyar presbiteri konferencia Szentesen:

A Békési és a Csongrádi egyházmegyék – a holland református Fundament Alapítvány munkatársaival közösen – presbiteri konferenciát tartottak. Mintegy kétszáz résztvevő tanácskozott a Kiss Bálint Református Általános Iskolában a gyülekezet pásztorlásának mindennapi feladatairól.

Cs. Kiss Andor gyulai lelkipásztor megnyitóját és dr. Rébéli József polgármester köszöntőjét követően Kádár Ferenc esperes hirdetett Igét a 2 Mózes 18. alapján. Hangsúlyozta Jetró tanácsát a mai Mózeseknek, azaz a gyülekezet pásztorainak is meg kell fogadniuk: *„Milyenek maguk mellé munkatársakat a terhek hordozásában. Nemcsak a szükség kívánja ezt, hanem Istennek az a bölcs akaratja, amelyet a kálvini egyházszerződés szem előtt tart: senki ne maradjon egyedül a szolgálatban.”*

K. Jager teológiai tanár bevezető előadásában arra irányította a figyelmet, hogy a presbiterség egyszerre munka és Istenről kapott tisztség. A presbiterok feladata a gyülekezet aktivizálása és vezetése. *„Ne a tagok helyett, hanem velük együtt, rájuk felügyelve, a lelkipásztor igei irányításával végezzék az egyházi teendőket. Ismerjék föl a nekik adott ajándékokat, a helyüket, s megfelelő munkamegosztással, együtt teljesítsék a Jó Pásztor akaratát. A délelőtti és a délutáni megbeszélések négy csoportban folytak, az egyházközösségek helyzetére fordított figyelemmel: a nagyvárosi, a falusi, a szárványban és a kisebbségi helyzetben működő gyülekezetek küldöttei vitatták meg gondolataikat, örömeiket.”*

A délutáni plénumot Nagy Ferenc József miniszter, a Presbiteri Szövetség elnöke bátorító szavakkal üdvözölte. Majd a teljes ülés meghallgatta dr. R. v. Houtvelingen, M. H. Oosterhuis lelkészek,

valamint J. Colijn és K. Jager tanárok beszámolóját a csoportos megbeszélésekről. Valamennyien kiemelték a személyes példamutatás, a bibliaismeret, a gyülekezetismeret és az ifjúsággondozás fontosságát.

Ezután Balla Tibor, a Presbiteri Szövetség főtitkára mondott igei köszönetet, hangsúlyozva azt, hogy a presbiter személyes Krisztus-hite előfeltétele minden munkának. A záróáhitaton Sipos Tass Tihotom Békés megyei főjegyző prédikált, hirdetve a Fil 1,21 igazságát: *„ne mástól várjuk a kedvező változásokat, hanem attól, hogy a bennünk élő Krisztus változtatja meg életünket.”*

A konferencia rendezőjének nevében Zakar Ödön Csongrád megyei főjegyző köszönte meg az előadók és a szervezők munkáját, áldást kívánva a résztvevő presbiterok szolgálatának folytatására.

Kádár Péter
lelkipásztor

DUNAMELLÉKI KRÓNIKA

A presbiter közéleti felelőssége falun

Presbiteri konferencia, 1994. március 26. Kálvin téri templom

Bizonyágtételeim alapjául a Máté evangéliuma 15. rész 29–39. versekben leírt történetet választom. Urunk megszánta a sokaságot. Nemcsak a betegeket gyógyította meg, hanem olyan mindennapi szükségletükről sem feledkezett meg, mint az étkezés. Szánakozom a sokaságon, mert három napja vannak velem, nincs mit enniük, messze laknak, félek, kiddlek az úton.

Sok olyan példázatot lehetne előhozni a Bibliából, ahol Jézus emberi nyomorúságot enyhít, társadalmi igazságtalanságot ostromoz.

Bennünket olyan körbe helyezett el a történelem Ura, amikor az események igen felgyorsultak körülöttünk. A mi nemzedékünk már annyi történelmi fordulatot élt át, hogy alig győzzük számontartani. Elvesztettük az első világháborút, átremegtük a hitet, családot, hazafiságot romboló komünist, elszármak a trianoni diktátum által elszakított területeinket, annak népét. Átvészeltük a 30-as évek kegyetlenül nehéz gazdasági válságát, felesillanó reménnyel láttuk a válság enyhülését, a különböző bécsi döntésekkel visszahírt elszakított részekből történő visszacsatolásokat. Aggódom vettük tudomásul a második világháborúba történő belépésünket. Elszármak a doni hadsereget, átborgongtuk a német megszállást. Remegünk az oroszoktól, a kolhozoktól, a esajka rendszertől, kancsukától. Kitérőheteleml emlékeket hagyott bennünk a szovjet megszállás. El kellett tűrnünk a német rekvirálás után még megmaradt javaink zabrállását, de ettől is borzalmasabb volt tehetetlen dühvel hallgatni a barbár katonák által okozott asszony-sikolyokat.

A háború befejeződéssel kifosztott falu, a megszállók által felélt haszon és igazságtalanság nélkül induló termelés az élniakarás, a magyar nép Istenbe, jövőbe vetett hitét példázta. Az itt-ott csoda módon megmaradt szarvasmarhákat egymásmellé fogva megindul 1945 tavaszán a szántás-vetés. Az akkori koalíciós kormány által meghirdetett földreform lendületet adott a falu jövő kilátásának, hitének.

Am ez a bizakodó lendület csak egy-két évig tartott.

Nemsok idő múltán bekövetkezett az úgynevezett fordulat éve. Megnyomórtó adóterhek, beszoigáltatás, padláslesöpések,

kulákliták, kényszerű földfelajánlások, kolhozosítások következtek ránk falusiakra.

Az 1956. évi forradalom némi reménysugárt vetett, de a szörnyű megtorlás és az azt követő lélekromboló propaganda, az „utolsó csatlós” únos-untalan hangoztatása, a nemzetköziség szajkózása nemzeti tudatunk elaltatását célozta, sajnálatosan nem kevés eredménnyel.

A kolhoztagságot megalázónak tartó közléppanasztok közül sokan az iparban kerestek megélhetést, városba költöztek. Ezzel gyülekezeteink, presbiteriumaink derékba roppant meg, sínylették meg falusi gyülekezeteink.

Ehhez járult még a vallástanítás minden eszközzel való nehezítése akadályozására való törekvés. Lehetne vég nélkül folytatni a siránkozást, hiszen kegyelemdífésként szánta az ateista államvallású hatalom az iskolák elvételeit.

Ennyi visszatekintés után nézzünk szét magunk körül és próbáljunk előre tekinteni. A mi Urunk a történelemnek is Ura. Ezért vegyük komolyan a tanítást, „mi nem vagyunk a meghátrálás emberei, hogy elveszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk!”

Hittel nézzünk szét magunk körül! „Leborulva, de nyitott szemekkel” vegyük észre, mennyien vannak, akik az elmúlt rendszer egyiptomi hűsoszafekaihoz vágyódnak, elfeledve a rabzolgasorsot, a szellemi vályogvetést. Vegyük észre, hogy a mesterkéltlen összetétkolt úgynevezett szocialista világrénd emberi kéz érintése nélkül omlott össze, bizonyítva morális és gazdasági életképtelenségét.

Országgyűlési képviselő választásokra készülődik az ország. Különböző vélt, vagy valós közvéleménykutatók a régi hatalmi rétegtől verbuválódott baloldal győzelmét jósolja, illetve várja. Önmagától adódik a kérdés, hát amíg hatalmon voltak, miért engedték az országot ebbe a lelki, és gazdasági csúszba? Hiszen már uralkodásuk alatt nyilvánvalóvá vált az ellehetetlenülés.

Ez az irányzat az egyik veszély.

A másik a mindent ígérgető szélsőséges horzószónokok tábora. Magukat haladóknak nevező csoportok most választási propagandaként egyre-másra látogatják meg az egyházak vezető személyiségeit, de a parlamenti szavazásoknál az iskolák visszaadása ellen, az

abortusztorvény liberalizálásáért, a média-törvény megbuktatásáért voksoltak.

Valóságos az a veszély is, amelyet a gomba módra szaporodó apró pártocskák jelentenek azzal, hogy szétaprózzák, „szálamizzák” a nemzeti erőket. Hát kire szavazzunk?

„A teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését!” Vannak hiteles emberek, akik már bizonyítottak, de újak megítélését is el lehet kérni Istentől.

A falusi emberek, presbiterek közéleti felelőssége nagyon fontos feladat, szinte küldetés. A megélt történelmi idők része a községekben jelenleg folyó földbirtok visszaadások sorsa. Földrendező, földkiadó bizottságokat választanak az érintett csoportok. Nem mindegy, hogy ezt a nehéz, hálátlan, de koeszakalkotó feladatot kik, milyen emberek végzik. A lakosság hiteles embereket vár. *Községünk lakóinak csak egyötöde református, mégis egy kilencetűbizottságba négy presbiteri választott a falu lakossága. Ez a tény Isten és embertek előtti felelősséget ró az illetőkre. Az országgyűlési választások után ösz felé történnek a helyhatósági választások, ott és akkor is felelősséggel kell helyállnunk, olyan embereket juttatva a felelősségteljes posztokra, akik magukéva teszik azt a mondtást: „Az ember földi élete annyit ér, amennyit használ vele másoknak.” Nem úgy, mint az előző választásoknál, amikor az egyik párt polgármester jelöltjét így ajánlotta: Nem baj, ha nem ért hozzá, csak a mi emberünk legyen!*

Nekünk, falun élő embereknek, presbitereknek, vagy nem presbiternek, reformátusnak és annak, aki másik felekezetben imádja Istent, nagy a felelősségünk a másik ember irányába. Ehhez felelősségérzet kell! Egy régi monda szerint megkérdeztek egy okos főembert, mondja meg, miben rejlik az erő?

Abban, ha tizenkét böles ember egyazon időben egy csillagra néz!

A Bibliában, hitünk zsinórmértékében a Zsidókhoz írt levél szerzője így fogalmaz: „Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére!”

A mi erőnk, több mint húszezer református presbiter ereje Jézus Krisztus látásában rejlik!

Nagy Lajos
Kösd

TISZÁNINENI KRÓNIKA

PÜNKÖSD FÉNYÉBEN

*Pünkösöd... Fényedben élek,
teremtő égi LÉLEK,
erőd gerjeszt lelkem.
Felfogni szent csodádat
nem tudhatom, de áldlak
megújult életemmel.*

*Az Ige, mint zsarátnok,
hűlő szívemben lángot
lobbantott, hála érte!
Követségében járok,
ahogy a tanítványok,
rajtam a KRISZTUS vére.*

*Dicsőítsd ŐT ma bennem,
KI nem vetett el engem,
illesse hála, hála,
KI – érte mit se várván –
megváltott vére árán
ISTENNEK, az ATYÁNAK.*

MIT ADJAK?

*Foldre jöttél énmlattam
„értem haló Halhatatlan”,
hoztál örök életet.
Mondd, mit adjak én
Neked?
Úgy szeretnék adni, adni,
s nem tudok csak elfogadni,
ám e szívben hála ég,
s mindenestől a Tied.*

Füle Lajos

A TISZÁNINENI REFORMÁTUS LELKÉSZEGYESÜLET

március 23-án sajtótalálkozóra hívta az egyházkerület miskolci székházába a református sajtó és az egyesület tagjait. Ezen megvitatták a hitvalló református sajtó iránti elkötelezettség szempontjait, a regionális sajtótevékenység (egyházkerületi, egyházmegyei, gyülekezeti, egyesületi, lelkészkerületi stb.) távlatait, az anyaországi és a határon túli magyar református sajtó munkatársainak jövőbeni együttműködési lehetőségeit. Megvitatták a regionális egyházi újságíróképzés esélyeit, a nemzetközi szervezetekkel és egyházi média-akadémiákkal kialakítandó együttműködést. Felvetődött szakmai fórum, illetve képviselői célú Református Sajtókamara alakításának gondolata.

Második fordulóban folytatódott a megbeszélések április 26-án Miskolcon, melyen előzetesen megtárgyalta a mintegy 35 résztvevő a majdani alakítandó Református Sajtókamara alapszabály-tervezetét, valamint azt a tiszpontos előterjesztést, amit felkérésre *Békési Lajos* lelkész, lapunk felelős szerkesztője dolgozott ki és terjesztett elő. A jelenlevők határozatilag kérték ennek a 10 pontnak közzétételét a Presbiter-ben, s más egyházi lapokban. Az ülést *dr. Tóth Albert* lelképásztor, a Tiszánineni Református Lelkészegyesület elnöke vezette, az Alapszabályzatot *Kiss Endre József* sárospataki könyvtáros-lelkész, az egyesület titkára terjesztette elő. Hasznos kiegészítések és módosítások hangzottak el *dr. Szőnyi György* sárospataki professzor, *Fekete Csaba* debreceni könyvtáros-lelkész, *Telegdi Imre* és *Denke Gergely* újságíró lelképásztorok, s mások részéről.

MAGYAR KERESZTYÉNEK POLITIKAI FELELŐSSÉGE

1 A magyar keresztyénség politikai felelősségének komolyan vétele megköveteli, hogy egyházkerületenként alakuljanak szakértői munkacsoportok, melyek folyamatos teológiai refleksióval válaszolnak az időszerű társadalmi, politikai kihívásokra: – rendszeres publikációkkal és fórumok rendezésével igyekeznek felrázni a közvéleményt a közömbösség vagy apolitikusság magatartásából; – az egyház népének minden rétege számára elősegítik az érett, felelős, a keresztyén világnézetre, értékrendre, erkölcsre támaszkodó politikai döntést.

2 Fontosnak tartjuk, hogy a magyar protestantizmus politikai felelősségének a tudatosítása során, a már említett elvi-teológiai, etikai alapok mellett, hangsúlyosan vétessenek számba az egyházak több évszázados történelmi küldetéséből adódó szempontok, mint pl.: – sajátos lelki-szellemi örökség, kultúrateremtő funkció, nemzeti elkötelezettség, hitvallásos értékrend, az egyház politikai szerepvállalásának története, stb. – éppúgy, mint a Kárpát-medence magyar protestantizmusának mai egyházzociológiai realitásai.

3 A regionális szakcsoportok és a zsinati bizottság együttesen dolgozzák ki az egyház politikai képviselőtének teológiai és etikai kritériumait; – hasonlóképpen a különböző politikai erők egyházi támogatásának alapelveit és gyakorlati alkalmazásuk módjait.

4 Úgy véljük, hogy a jelen helyzetben a református és evangélikus országgyűlési képviselőkre vár az a feladat, hogy – egyháztagként, presbiterként, egyházi tisztségviselőként, lelképásztorként egyaránt – hangot adjanak egyházuk véleményének mindenütt, ahol jogosultsága van az igei alapon hitből vállalt politizálásnak.

5 Következésképpen a keresztyén képviselőktől elvárjuk, hogy elkötelezetten támogassanak minden olyan ügyet, mely nemzetünk társadalmi, gazdasági, kulturális felemelkedését szolgálja; – ne lépjenek politikai szövetségre, vagy kompromisszumra olyan csoportokkal, eszmékkel, melyek Isten ügyét és az egyház szolgálatát figyelmen kívül hagyják; – utasítsanak el mindenfajta hazugsággal manipuláló demagógiát és tiltakozó szavukat emeljék fel minden olyan javaslat és döntés ellen, melyek a keresztyén etikai értékeket sértik.

6 Határozott meggyőződésünk az, hogy – miként azt a történelmi kálvinizmus eredeti célkitűzéseiként már századunk első felében megfogalmazta – kívánatos és immár nélkülözhetetlen a magyar protestáns keresztyénség autonóm politikai képviselőtét abban a formában is biztosítani, hogy politikai erőit önálló szervezetében tömöríti és választott képviselőit indítva az országos választásokon, küldi az Országgyűlésbe.

a Tiszánineni Református Lelkészegyesület
Választmánya

LEVELESLÁDÁNKBÓL

Tisztelt Főtitkár Úr!

Áldott az Isten, Aki Egyházunkat tanításában és gyakorlatában újítja. Bizonyossága ennek a most január 29-én tartott küldött-közgyűlés is. Ehhez szeretnék hozzájárulni én is az alábbi javaslatommal.

Régi vágya népünk nyelvművelőinek (Édes anyanyelvünk!) és fájó ügye Egyházunknak a beszédünket csúfító és Isten szentségét sértő szóhasználat: az *istenkáromlás*. Az egyház mindig küzdött ellene, de jó volna ezt erőteljesebbé tenni, hogy ne csak levegőbe való vagdosás legyen, hanem szükség esetén fegyelmezzon is miatta. Az evangélikusok kiszélesedésével, kultúránk fejlődésével, a nyelvünk szépségéért, a szép magyar beszédért küzdőkkel összefogva, hátha eredményesebben lehetne most felvenni a harcot ellene. Igeszolgáltatunk a „tejnek italától” (1Kor 3,2) a hitben járás gyakorlatának felmutatásával, kellő fontosságot adhatna a „nyelv bűneinek” is (Jakab 3,8-9. stb.). Ez annál is fontosabb volna, mivel az istenkáromlást Isten maga is tiltja és a büntetését is hangsúlyozza (2Móz 20,7), sőt a 3Móz 24,15-16-ban kötelezővé is teszi.

S mivel gyülekezeteink vezető testülete a Presbitérium, tagjai pedig az egyes gyülekezetekben tekintélyt élvező emberek, bizonyára hasznos, sőt üdvös dolog volna velük ezt megértetni és őket a szentséges szép magyar beszédre sarkalni. Az is beleillene az egyház gyakorlatába, ha a magukról mégis megfelelő „híveket” kellőképpen fegyelmeznék. Egyházi törvényeink erről sajnálatosan mit sem szólnak. Népünknel szinte „sikk” lett a káromkodó szavak használata. Tisztelet adassék a kivételeknek. Én gyermekkorom óta szinte „allergiás” vagyok a káromkodó beszédstílusra és hatáskörömön belül mindig is küzdöttem ellene.

Most adott történet indít arra, hogy javaslatommal a Főtitkár Úrhoz forduljak, mert itt a káromkodásnak – miként az influenzának – már a „szövedménye” is megmutatkozott.

Történt, hogy az egyik egyházközpont a templomban – igaz, tatarozás közben, de az akkor is Isten háza, szent hely – magáról megfélemlítve, hangoskodva Istent káromolta. Utána azonban mit sem törődve a Jézus tanításával (Mt 5,23-26) úgy tett, mintha mi sem történt volna. Pedig a templomban, a gyülekezet előtt bünbánatot kellett volna tartania és akkor ezzel jó példát is mutatott volna. Ehelyett ugyancsak a templomban ezt letagadta (nyilván a Sátán sugallatára!) és így már hazudott is. Amikor pedig erre külön felhívást kapott, „hívó” barátai tanácsára, az egyházi törvény bokra mögé rejtőzött, mondván, hogy a törvény szerint csak két éven belül lehet valakit tettéért felelősségre vonni. (Gondoljunk itt a háborús bűnökre!)

Istennél azonban nincs határidő, csak események vannak és azokra nézve kijelentései, hogyan kell azokat rendezni. És ezalól még a Fiát sem mentette fel, mikor eggyé tette magát a bűnösökkel. Ezért kellene ezt a presbiterekkel jól megbeszélni és rajtuk keresztül az egyháztagok életében is gyakorlattá tenni, tehát *fegyelmezett kalvinista életre nevelni!*

Pál apostol pl. az úrvacsoránál hangsúlyt ad annak, hogy „aki úgy eszik és iszik, hogy nem becsüli meg az Úrnak testét, ítéletet eszik és iszik önmagának” (1Kor 11,29); és

ennek figyelmen kívül hagyását így összegezi: „Ezért erőlenek és betegek közöttetek sokan” (1Kor 11,30.). És valóban feltehetjük a kérdést, vajon nem emiatt van a sok igeszolgáltatásnak olyan kevés eredménye?

És hogy a magyar emberek is tudnak káromkodás nélkül beszélni, annak bizonyítására hivatkozom gyermekkorom jól ismert gyülekezetére: Beregsom-ra (Kárpátalja), ahol senki nem káromkodott! (A mai helyzetet nem ismerem.)

Jó reménységben vagyok, hogy Főtitkár Úr egyetért javaslatommal és módot talál annak a presbiteri konferenciák anyagába való beillesztésére.

Teljes tisztelettel:

Bajusz Gyula
ny. lelkipásztor

Igen Tisztelt Főszerkesztő Úr!

Rendszeres olvasója, olykor írója is vagyok a Presbiter c. lapnak és veretes tartalmát, szép formáját mindig megcsodálom. Lapjaink között értéknek tartom, sajátos üzenete, „egynisége” van. Túl ezen leírhatatlan volt az örömöm, amikor a húsvéti számot a kezembe vettem és *dr. Erdélyi Judit* vezércikkét – Halál – Feltámadás – Élet címen – elolvastam. Több mint két évtizede foglalkozom a halál és a feltámadás témájával, két könyvem is megjelent már e témakörben, és alig tudtam volna elképzelni, hogy van még valaki Magyarországon, aki ebben a kérdésben velem azonos módon gondolkodik, más szavakkal, van olyan hívő tudós az egyház tagjai között, aki az ismereteknek arra a gazdagságára jutott el, amire az említett cikk írója. Ez a cikk, pontosabban szólva tanulmány ugyanis magas teológiai műveltséget árul el. Nem utolsósorban annak is örültem, hogy a Presbiter c. lap húsvéti számát egy ilyen értékes írás tette hasznossá és elmélyültté.

Arról van ugyanis szó, hogy az Újszövetség szíve a Feltámadás, és aki a feltámadást érti, az az egész Újszövetséget, sőt az egész keresztyéniséget érti. A halálnak és az életnek ugyanis abban van a titka, hogy közé ékelődik a feltámadás. Halálból jövő emberek vagyunk, de a feltámadás átvisz már ebben a világban az életre. A feltámadás tehát már itt van, mint világunkat és életünket meghatározó mennyi hatalom és azért lehet arról beszélni, ami lesz, mert erre az alapot megkaptuk. Az evangélium tehát nem az, hogy van élet a halál után – mint ahogyan sokan ma a vallásos szinkretizmus korában ez irányba élezik ki az üzenetet – hanem a keresztyéniség par excellence üzenete az, hogy itt van a Feltámadás – és az Élet. Ilyen alapon lehet a Lázár történetéről olyan alapos és helyes meglátással beszélni, ahogyan a szerző teszi és ezért lehet olyan hatalmas vigasztalást adni Életre és Halálra egyaránt, ahogyan ebben az írásban történik, mert a szerző a Feltámadás titkába behatolt. Így szeretnék tehát köszönetet mondani a szerzőnek és így szeretnék gratulálni a Presbiter c. lapnak az ilyen szerzőkért és írásokért.

Szíves üdvözléssel:

Dr. Szathmáry Sándor
professzor

Elmaradt prófécia

Olvasandó: Dániel 9,1-19

Egyházunkban mostanában gyakran elhangzik a figyelmeztetés: nekünk keresztényeknek társadalmi felelősségünk is van! Így igaz, de afelől már nem vagyok meggyőződve, hogy ez azt jelentené: a pártok közti választás tekintetében adjunk tanácsot hívó polgártársainknak!

Dániel prófétától tanulhatunk, amikor imáját olvasva érezzük, mennyire azonosult bálványimádásba süllyedt népével. Népcéért imádkozott; úgy kérte számára Isten bocsánatát, mintha ő maga is ténylegesen részese lett volna népe bűneinek! Pedig olvashatjuk róla, milyen állhatatosan szembeszegült társaival együtt a király bálványimádást elrendelő szavának. „Van nekünk Istenünk... ki tud minket szabadítani az izzó tűzes kemencéből, de ha nem tenné is...nem hódolunk a bálvány előtt”.

Az elmúlt évtizedekben népünk nagyobb része (és sajnos ezen belül a reformátusok nagyobb része) könnyű szívvel lemondott hitéről akkor is, ha a párttitkár csupán összehúzza szemöldökét... Akárcsak Dániel idejében! Hiszen ha a fogságba vitt nép egy emberként kiállt volna Istene mellett, s nem áldozott volna magától értetődően a bálványoknak, akkor nem lepődött volna meg Nábukadonozor király annyira Dániel és társai magatartásán... A néhány hite mellett bátran kiálló embert azért üldözhetnék nálunk is a kemény diktatúra idején, mivel nem sok követőre találhat... A diktatúra fokozatosan megeny-

hült, de a hitüket-egyházukat elhagyók jól érezték magukat távol Istentől; bebetonozták magukat az (újszövetségi értelemben vett) bálványimádásba (pénz, karrier, stb. mindenek előtt)!

A marxista rendszer politikai bukását követő gazdasági összeomlás, tömeges elszegényedés mi más, mint Isten ítélete az Őt könnyű szívvel megtagadó népünk felett? De vajon mi, maradék hívő emberek nem ehhez a megítéléshez, s elkeseredett néphez tartozunk? Jól tesszük, ha hosszannazunk egy-két nagynehezen visszakapott egyházi iskola felett, s örvendezünk a demokráciának, amikor már ugyanolyan szabadon működhetünk, mint a „boszorkány-egyház”, vagy a homoszexuálisok egyesülete, mintha minden rendben lenne? Gondoljuk meg: a nép zöme ezt úgy éli meg, hogy az egyházi emberek nem törődnek az ő sorsával, mert ha törődnének vele – nem örvendeznének! Csoda tán, hogy népünk nem gondol engedetlenségére, Isten jogos ítéletére? Hát ki, és mikor figyelmeztette erre?

A válasz nem kétséges: soha, senki!

Ezért egyetlen helyes út marad: Dániel útján járva, kárvallott népünk sorsát felvállalva, azt tartjuk elsődleges feladatunknak, hogy Urunk bocsánatát kérjük, s könyörögjünk: ne váljék pusztává (pl. idegenek golfpályájává, vadászterületévé) a mi földünk, ne legyen földönfutó, „gazdasági menekült”-té (mint munkanélküli és földnélküli) magyar népünk...! Könyörögjünk ezért, s – ha Isten engedi – cselekedjünk is ezért!

Kövespatáki László

GYÁSZBESZÉD SZATHMÁRY LAJOS SÍRJÁNÁL 1994. MÁRCIUS 17-ÉN

(részlet)

Gyászoló Család, gyászoló Gyülekezet, kedves, felejthetetlen Lajos Bátyánk! Megrendülve állunk koporsód előtt, mi pápai öregdiákok is, hogy búcsút vegyünk Tőled, aki csak négy évet töltöttél a pápai református kollégiumban, de e rövid idő ellenére legnagyobb tanáraink között tarthattunk számon. Valahogy úgy voltunk és vagyunk Veled, kedves Lajos Bátyánk, kedves Tanár Úr, mint Péterivel és Jókával, akik csak egy évet töltöttek Pápán, mégis őket nevezzük a legnagyobb pápai diákoknak. Száz évvel később Te, Lajos Bátyánk, annak a Képzőtársaságnak lettél tanárelnöke Pápán, amelyben ők első költő, írói kísérleteiket tették, s nem kisebb költő került ki közülük, emlékezett Rád, mint egyik kíváló tanárra, mint Nagy László. Én, aki Pápára érkezéskor éppen leérettségiztem, örömmel láttam, hogy várakozásunknak megfelelően egy-kettőre igaz pápai tanárá lettél. – Azután ott volt a Pápai Kollégiumi Lapok, a Képzőtársaság lapja, amely irányításoddal elhozta az iskola üzenetét időközönként Pestre, s Te Lajos Bácsai úgy, olyan eredményesen vezettél a diákszerkesztőket, hogy a lap talán még magasabb színvonalat ért el, bár addig is kiemel-

kedett a korabeli diáklapok közül. Mintha mindig az lett volna legfontosabb gondod, hogy a pápai református kollégium jó hírét öregbítsd, mindenütt, ahova eljut a Képzőtársaság nyomtatott folyóirata. Pedig Karácsony Sándor egykori tanítványaként, Németh László barátjaként érkezél Pápára, de mindjárt magadévá tettél a kollégium akkor épp eléggé elárult ügyét is. A vakációkban is többször találkozhattam Veled, s ha nem is voltál soha tanárom, nagyon sokat tanultam Tőled mint „atyai jóberátomtól”. Ezt a számomra megisztelő meghatározást is Tőled vettem át, amikor 80. születésnapodon a pápai öregdiákok körében köszöntésemben kerestem a szót, hogy mi volt a kapcsolat közöttünk, ha egyszer nem voltál tanárom. Te kedvesen közbeszóltál, hogy atyai jóberátom voltál. Azt hiszem, sőt meg vagyok győződve róla, Lajos Bátyám, hogy a többi pápai öregdiáknak is, akiket ismertél, akiket tanítottál is, atyai jóberátja voltál, s ezt az atyai szeretetet, amely tanári alapállásod, jellemző magatartásod volt, köszönöm meg most Neked, amikor a pápai diákok nevében koporsódnál búcsúzom Tőled.

Dr. Bodolay Géza

Pünkösöd

*Piros pünkösöd öltözik sugarba,
Mosolyogva száll le a világra.
Nyomában kél édes rózsá-illat,
Fényözön hull, a szívek,
megnyúlnak.*

*Hogy elször tűnt fel a világnak,
'Tüzes nyelvek alakjába' támadt.
Megoldotta apostolok nyelvét,
Hirtetvé a győzedelmes eszmét.*

*Piros pünkösöd, juttasd
tisztá fényed'*

*Ma is minden bánkódó szívének,
Hogy ki tévelyg kétségbe', homályba':
Világító sugaradat áldja.*

*Habozóknak oldjad meg a nyelvét,
világosítsd hittel föl az elmét.
Hogy az eszme szívből szálljon,
Diadallal az egész világon!*

*Piros pünkösöd, szállj le a világra,
Taníts meg új nyelvre, új imára.
Oszlasd széjjel mindenütt az éjet,
Szeretetnek sugara, Szentlélek!*

Reviczky Gyula

Bibó István tanulmányából

(Folytatás)

... És még csak nem is kellett volna a németeket bajtársiatlanul hátbatámadni, mert hiszen a németek a maguk bajtársiatlan lépésével tálcán hozták az erkölcsei jogcímet a szembefordulásra. Őriási előny volt, hogy a német ultimátum idő előtt történt, mert Magyarország későbbi helyzete szempontjából döntő jelentőségű lett volna az, hogy a románok előtt ugrik ki a hitlerista szorításból, holott topográfiailag a románoké volt a korábbi kiugrási lehetőség, hiszen őket érte el előbb a front. A március 19-iki helyzet ezt a páratlan lehetőséget nyújtotta, és ez a lehetőség Horthy és Kállay tehetetlensége és bizonytalansága miatt semmibe ment. Ez már maga is a Horthy tekintélyének a teljesen semmivé válását jelentette, az a mód pedig, ahogy végül késvé, október 15-én a tényleges kiugrási kísérlet előkészítette és megszervezte, majd ahogy a kiugrási kísérlet másnapján a Szálasi puccsára az áment ráadta, szármalmas és gyászos volt. Mondhatja valaki, hogy nem olyan könnyű egy államfőnek vitéznie lennie, mikor elrabolt fiának az életével zsarolják. Ezt teljesen megértem, s még azt sem állítom, hogy én hasonló helyzetben ilyen vagy olyan vitéz lettem volna. De Horthy

Miklós 25 éven keresztül egy országot tartott a vitézségéről szóló állandó propagandának és egy kardcsörtető militarizmusnak a hatása alatt, neki tehát be kellett volna töltenie az ebből eredő jogos várakozásokat. Emlékszem rá, hogy mikor 1939-ben Hitler Hácha cseh államelnököt az asztal körül kergetve és injekciókkal felélesztve kényszerítette a németek behívásának az aláírására, tettem egy olyan megjegyzést, hogy én nem szeretem Horthyt, de jó tudni, hogy vele ezt nem lehetett volna megcsinálni. 1944. október 16-án, amikor mindenki tudta, hogy már csak hónapok kérdése a német vereség, tehát egy sokkalta kilátásosabb világpolitikai helyzetben, a katona Horthy rosszabbul viselkedett, mint a civil Hácha.

Ha az egész Teleki-Kállay-féle politikát következetesen és sikerrel végigcsinálják, ez igazolt volna minden nekik felrótt intézkedést, közöttük a zsidótörvényeket, hiszen ez az eljárás a zsidóknak sokkal nagyobb százalékat tudta volna megmenteni. Ami azonban ténylegesen történt, az kiugrási politika volt fényleges kiugrás nélkül, németektől való távolodási politika, amely pontosan a döntő pillanatban torpant meg; az ezt a politikai garnitúrát visszamenőleg

minden közbülső cselekedetért és mulasztásért felelőssé teszi.

Mondhatná valaki, hogy akárhogy ugrott volna ki Horthy és Kállay 1944 márciusában vagy októberében, Magyarország végső sorsa ugyanaz lett volna, ugyanúgy szovjet hegemonia alatt lenne, mint ma. Ez igaz, illetve valószínű. De mindenki jól tudja, és előre tudhatta is, hogy az összes kis országok a háborúban való részvételük, vagy a háborúból való kiugráruk arányában kaptak a béketárgyalásokon elbánást. És Magyarország határai az 1946-os béketárgyaláson a maga kiugrásának a csődje alapján állapították meg. Ha tehát Magyarország ezt a kiugrást olyan időben és úgy csinálja, ahogy csinálhatta volna, akkor ma az ország határai nem így néznének ki, főleg Erdély, a legveszélyeztetettebb magyarság földje felé.

(Köszönjük ifj. dr. Bibó Istvánnak, hogy lapunk rendelkezésére bocsátotta édesapja tanulmányának közölt részletét, ami Bibó István 1978-ban keletkezett írásából való, „A Magyar Közösség szerepéről és politikai felfogásáról” c. – a szerkesztő)

Isten parancsa vagy emberi elvárások? (I.)

Márk 7,8: „Isten rendelését elhagyván, az emberek rendelését tartjátok meg”

Igénkben sok olyan részlet van, amely a mai tudással, mai túlélt rendelkező ember számára nehezen érthető. Mit akart az Úr Jézus ott és akkor megérteni a körülötte lévőekkel? Most néhány lényeges pontra figyelünk, ami nekünk fontos, itt és most.

A legelső és legdöntőbb, amit Igénk mond, hogy Isten parancsa, – ismétlem – ISTEN PARANCSA FÖLÖTTE ÁLL MINDEN MÁS EMBERI RENDELKEZÉSNEK ÉS HAGYOMÁNYNAK – legyen bár vallásos, egyházi, tanításbeli vagy egyházon kívüli hagyomány. Mindon egyházi és nem egyházi hagyomány és rendelkezések fölött, megdöntetlenül Isten parancsa és törvénye áll. Miért emelte ki ő tőnyt Jézus, amikor szócsatába keveredett az írástudókkal és farizeusokkal? – Azért, mert Isten kinyilatkoztatott törvényét, Isten parancsolatait az akkori írástudók és rebbíki kezdtek magyarázni és egyre erőteljesebben föltekerekedtek erre magyarázatok az Isten eredeti törvényének. Hozzáragasztották, hozzákeverték még más valamiket is mindehhez, amit Isten parancsolatáért, törvényként mondott el. A hozzáragasztott kommentárok idővel úgy szerepeltek, mint az atyák, az „öreges” hagyományai. Ezek eléinte élő szóban terjedtek, majd írásba foglalták a magyarázatokat, az ún. „Misnába”, ami a zsidók számára nagyon jelentős könyv volt. Jézus mondta a farizeusoknak, írástudóknak, hogy sajnos odáig jutottak,

hogy az emberi kommentárok fontosabbak lettek nekik, mint Isten törvénye. „Ti szépen félreteszitek az Isten parancsolatát azért, hogy a magatok hagyományát, rendelését tartjátok meg” (9. v.). Volt olyan atyai hagyomány, hogy ékezés előtt egy-egy doci vízben kezet kell mosni. Ez nem higiénikus követelmény, hanem kultikus, rituális vallásos szokás volt. A farizeusok felelősségre is vonták Jézust, hogy tanítványai közül többen, nem gyakorlatik a hagyományt. Miért nem élnek a te tanítványaid a vének hagyományai szerint? Jézus a lényegre mutat rá: „Isten parancsolatát elhagyjátok, de az emberek hagyományát megtartjátok.” (9. v.)

Mindezeket elolvastva, kérdezhetjük: Mi köze ezeknek a mai életéhez? Mit kezdünk ma velük? Nos a kérdés fényében vizsgáljuk meg egyházunkat és a mi életünket. Egyházunkban is voltak kísérletek, hogy Isten Igéjéhez hozzátegyenek olyan tanításokat, amelyek idegenek tőle. Volt idő, amikor előírták egyes emberek, hogy milyen „módszerrel” kell megélni. Ha valaki nem ilyen formában és ilyen körülmények között talált rá Jézus megváltó szeretetére, akkor nem is tekintették igazán keresztyén embernek. Mások meg kijelentették, ha valaki nem áll föl a biblián vagy néhány ember előtt hangos személyes bűrvallástételre, annak nincs igazi bűnbánata. Izzalmas kérdés volt és ma is az, hogy együtt kell-e működni a keresztyén, hívó embereknek az atyáikkal, vagy más pártokban munkálkodókkal? Vajon nem politizálás ez és nem

léváltatás? Sokan így is gondolják. De azt sokan elfelejtik, hogy ha csak azokkal lehetnénk együtt akik hisznek Jézusban és azokkal dolgozhatnánk együtt, ki kellene mennünk a világból. Elfelejtik, hogy a szeretet a legnagyobb parancsolat. Küldetésünk a „fölebarát” szolgálata. Ahogy ezt az igalmes samaritanus története is tanítja. Ki a mi fölebarátunk? A hívő? – Nem, hanem mindenki, aki utunkba kerül. Ha csak azzal tartod a kapcsolatot aki krisztushitben él, akkor fenn tudod-e tartani a kapcsolatot a pároddal, szüleiddel, gyermekeddel, unokáddal? Akik között élsz, egy hitlen vannak veled? Úgye nincs így? Ha az Isten törvényéhez még azt a hozzáértést hallod, hogy nem szabad hitetlenekkel együtt lenni, nem robban-e fel családod? Nem kell-e elhagynod családodat?

Ha ezt áttesszük szélesebb körbe, munkahelyre, hivatalodba, ott vajon mindenki hisz Jézus Krisztusban, mint Megváltójában? Mi köződ van neked, nekünk hívóknak a „hitlenekkel”? Ha kivonulnánk a körökből, elfelejtjénénk a szeretet kettős parancsolatát, amelyet Jézus adott övének. Elfelejtjénénk, hogy mindenkivel békességben éljünk, mindenkivel együtt munkálkodjunk a fölebarát javára. Jézus elküldi tanítványait a világra és megőrzi őket, de nem különíti el őket: „Tegyetek tanítványokká minden népeket”.

Kiss Andrásné
Polányi Magdolna

KÉPMAGNÓ A GYÜLEKEZETEK SZOLGÁLATÁBAN (2.)

A Presbiteri Szövetség egyik ezévi februári Bibliaiskoláján mindnyájunk számára intő és szívünkbe fogadandó bizonyágtétel hangzott el a Zsidókhöz írt levél 3. része 7. és 8. versei alapján: „Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket...”. Hiszem és vallom, hogy Isten a képmagnós szolgálatot is fel tudja arra használni, hogy kinyíljék előtte a mi szívünk! Áldjuk Urunkat a technika eme vívmányáért, imádkozunk azért, hogy a képmagnós szolgálat Istennek tetsző célokat szolgáljon! Az első részben testvéreinknek azt vázoltuk, hogy az egyházi, illetve a gyülekezeti élet mely területein lehet előnyös és hasznos a képmagnós használata. Abban a reménységben élünk, hogy Urunk akarata szerint szolgáló közösségek fognak alakulni. Isten iránti hálával írhatjuk, hogy ily szolgáló közösség Budapest XVII. kerületében Rákoscsabán a református gyülekezetben megkezdte munkáját. A rákoscsabai testvérek a vendégeinkkel együtt lehettek részesei az elmúlt év decemberében a Csendes Éj esodálatosan szép karácsonyi ének történetének. Ha Isten életet minket, akkor ez év adventi időszakában a hollandiai Dordrecht város református gyülekezete szép karácsonyi hangversenyének képmagnós felvételét láthatják, de tervezzük oly evangéliumi ihletésű filmek bemutatását is, mint pl. a Tűzszekerek avagy a Napfivér-Holdnóvér.

Szeretnénk önkéntes képmagnós szolgálatunk néhány célkitűzéséről írni. Reménységünk szerint nemcsak Rákoscsabán, hanem más gyülekezetekben is sor kerülhet hasonló alkalmakra.

Konkrét tervünk az, hogy a PRESBITER további számaiban közzétesszük azokat a képmagnós felvételeket, amelyekre a gyülekezetek számot tarthatnak. Istennek legyen hála – megoldhatónak látszik ezen felvételek továbbadása, cseréje, illetve átvétele. Úgy tervezzük, hogy kis ismertetőnk végén megadjuk azt a címet, ahol testvéreink érdeklődhetnek, eszmét cserélhetnek, így is bővítve a testvéri kapcsolattartást.

Természetesen elsődleges célunk tekintjük, hogy lehetőség szerint a Televízióban bemutatott egyházi műsorokat képmagnóval rögzítsük, nemcsak a református vonatkozásúakat, hanem a testvéregyházak hasonló műsorait is. Mint az első részben említettük, nem rendelkezünk még oly szervezeti adottsággal, mint római katolikus testvéreink VI-THEO, avagy evangélikus testvéreink ZÁKEUS képmagnós szolgáltatása, amely meghatározott keretek között kölcsönöz és forgalmaz, azonban szerényebb keretek között – valóban szolgálatnak felfogva szeretnénk gyülekezeteink körében a képmagnós szolgálatot népszerűsíteni. Azért imádkozunk Testvérek, hogy ennek technikai feltételei minél több gyülekezetben legyenek meg. Egy hasonlattal élve: pár évvel ezelőtt még szinte elképzelhetetlen volt gyülekezeteinkben a számítógép használata, ma pedig már egyre több gyülekezetben van ilyen gép, és már van egységes nyilvántartási program is. Feltehető, hogy a képmagnós szolgálat területén hasonló igény fog jelentkezni és itt különösen a hitoktató testvérekre is gondolunk.

Úgy véljük, hogy a hitoktatásban a képmagnós szolgálatnak a jövőben meghatározó jelentősége lehet, gondolva itt az Apostoli

Hitvallás, a Tízparancsolat, az Úri Imádság és sakramentumok feldolgozására, vagy az első részben említett, Németországban, de hazánkban is megjelent Biblia Kincsei-re.

A testvéri kapcsolattartás nélkül nem is lenne lehetséges ennek a szép szolgálatnak az ellátása. Így az említett testvéregyházbeli képmagnós szolgálatokkal is együtt kívánunk működni a megfelelő adottságok között. Reméljük, hogy kellő időben – megfelelő előkészítő munka után – akár katalógusszerűen is kiadhatunk oly jegyzéket, amely tartalmazza a számbajöhető képmagnós felvételek leírását, amely minden kedves testvérünk és gyülekezetünk rendelkezésére állhat. Ha van lehetőség, válaszadó rovatot is szeretnénk indítani. Nem zárjuk ki a szorosabb értelemben vett szervezeti forma kialakítását sem, de úgy véljük, erre akkor kerülhet sor, ha a szolgálat gyümölcsei beérnek.

Kérem azon Testvéremet, akit Isten Lelke erre meghívetett és a megfelelő adottságai megvannak, vegyen részt ebben a szolgálatban. Ha erre nincs meg a technikai adottság, akkor azt kérem minden imádkozni vágyó kedves Testvéremtől: a legnagyobb szolgálatot és segítséget ehhez a munkához akkor tudja megadni, ha az Egek Urához fohászodik a képmagnós szolgálat munkájáért. Hisszük, hogy ez a munka nem lesz hiábavaló!

Amennyiben a jövőben erre igény mutatkozna, lapunkban rövid tanácsadó ismertetőket is szeretnénk elhelyezni, pl. vásárlási tanácsadó, hibaelhárítás, szalagok típusának kiválasztása, stb. Isten gazdagító áldása kísérje e szolgálatot, amelynek munkatársait szeretettel várjuk!

Kolosváry Bálint

Lélek-hívogató

Veni, Creator Spiritus! – JÖVEL, TEREMTŐ SZENTLÉLEK – így kezdődik a legősibb keresztyén pünkösdi ének, ami több, mint ezer esztendeje hangzik Isten népének ajkáról. Énekeskönyvünk 373. dicséretének szerzője Hrabanus Maurus (776–856) bizonyára jól ismerte az első keresztyének fohászát is: MARANATHA! – „Jöjj, Uram Jézus!” (Jel 22,20), ez visszhangozhatott szívében, amikor a Szentlélekhez kiáltott. Mi is felismerhetjük ebben az ősi kiáltásban az Úr Jézus és a Lélek közelsége, jelenléte utáni vágyódást, s mi magunk is fohászkozhatunk ezen az ünnepen így. Előítünk lepergett századok reformátusainak szenvedése, halálközeli szorongatgatások élménye, az emberi nyomor... „Kajái, de egyben a teljes bizalom és a remény makacs állhatatossága öltötte fel magára az ünnepi ének sorait egy-egy pünkösden, hogy a leisztült költőiség hangján szólaljon meg újra és újra. Az a „lehetetlen lehetőség” (Barth Károly) fejeződik ki ebben a Lélek-hívogató fohásban, melyet akkor élünk át, amikor rádöbbenünk: Isten Lelkének alkotásai vagyunk, s mégis végtelenül messze vagyunk Tőle sokszor. Az Ő lehetetéből élünk, s hányszor vagyunk lelketlenül, halálisan fáradtak. Maurus kiáltása, s azóta e fohászi fenntartó-továbbmondó milliók kiáltása a Lélek közelsége után éppen a Lélek nélküli pillanatok pokoli lélektelenségének tapasztalatából lendül az égre: az üresség, az elveszettség, a vakság mélységeinek megtapasztalásából fakad ma is. Ez az imádság telitaldlat: a Lélek-jelenlét fájó hiányát fogalmazza meg. Nem ajándékokat kér általa és benne az imádkozó, hanem a legalapvetőbbet: Isten Lelkének jövetelét, a vakság állapotából és korszakából a látszó állapotába és korszakába kerülés kegyelmét. Mi is így könyörgünk ezen a pünkösden; nem ezt vagy azt, földi javunkat szolgáló adományokat kérünk, mégisak nem is mennyei garanciát, biztosítást jövőknek, hanem elsőrenden igazi találkozást Lélek által Urunkkal és Atyánkkal, mert minden igazi életnek az az egyetlen előfeltétele. Hogy maga a Lélek legyen ajándékká, aki mind értelmünket, mind szívünket birtokba véve, valóban megújíthatja és beteljesítheti életünket, egyházunkat, családjunkat, gyülekezetünket, nemzetünket, világunkat. Ő és csak Ő a hathatós vigasztalódás, a szellemi-lelki világosság, a szeretni tudó szív, az erős hit, a teljesedő öröm, az ellenséggel szembeni oltalom, az üdvös élet forrása. Jövel, teremtő Szentlélek, bizony jövel! Így legyen áldott és örvendező pünkösdsje minden kedves Olvasónknak, Testvérünknek!

A felelős szerkesztő

MEGHÍVÓ

A BUDAPEST-RÁKOSCSABAI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
(BUDAPEST, 1171, RÁKOSCSABA, RÁKOSCSABA U. 2.)
KÉPMAGNÓRÓL BEMUTATJA

G. F. HÄNDEL: MESSIÁS

C. ORATÓRIUMÁT 1994. JÚNIUS 2.
CSÜTÖRTÖK ESTE 6 ÓRAKOR.

KÖZREMŰKÖDNEK:

SYLVIA MCNAIR – SZOPRÁN
ANNE SOPHIE VON OTTERN – KONTRA ALT
MICHAEL CHANCE – ALT
JERRY HADLEY – TENOR
EDBERT LLOYD – BASSZUS

ST. MARTIN IN THE FIELDS AKADÉMIA ÉNEK- ÉS ZENEKARA,
VEZÉNYEL: SIR NEVILLE MARRINER (ANGLIA)
KARIGAZGATÓ: HELTAI LÁSZLÓ

AZ ORATÓRIUM SZENTÍRÁSBELI IGEI RÉSZLETEIT A RÁKOS-
CSABAI ÉS A BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS GYŰLEKEZE-
TEK TAGJAI OLVASSÁK FEL.

MINDEN KEDVES TESTVÉRÜNKET SZERETETTEL VÁRJUK!

KÉRELEM

Olvasóink és cikkíróink figyelmébe: csak gépelt kézirattal tudunk foglalkozni! Egy oldalon 30 sort, egy sorban 60 leütést alkalmazunk!

Egyházkerületi hírmondóink összeállításához kérjük kerületi felelősök megbízását a kerületi elnökségektől! Több egyoldalas cikket és híreket kérünk szeretettel az egyházmegyék, kerületek presbiteri rendezvényeiről! Előre is köszönjük.

Hálásan tudatjuk, hogy határon túli Testvéreink számára lapunk eljuttatása több ezer példányban lehetségessé válik ezzel a számmal indulóan, hiszen az ILLYÉS ALAPÍTVÁNY jóvoltából megkaptuk terjesztési és előállítási támogatásra a megpályázott mintegy 270 000 forintos összeget. Illesse köszönet és áldás az alapítványt!

A szerkesztőbizottság

A „Presbiter” című lap a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik évente hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: dr. Bodolay Géza, dr. Kitoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Papp Vilmos, Vándor Gyula, Füle Lajos. Felelős szerkesztő: Békefi Lajos. Felelős kiadó: Nagy Ferenc József. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Készült az AMEKO Kft. nyomdájában. – 94/023. Felelős vezető: Kovács Gábor. Egy példány ára: 25.- Ft.